

Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor

För perioden 2026–2030

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Beskrivning av kommunen	5
3	Styrning av skydd mot olyckor.....	8
4	Risker	9
4.1	Övergripande riskbild.....	9
4.2	Insatsstatistik.....	12
4.2.1	Brand i byggnad	15
4.2.2	Brand utomhus.....	18
4.2.3	Trafikolycka.....	19
4.2.4	Olycka med farliga ämnen	22
4.2.5	Naturolycka	23
4.2.6	Drunkning	24
4.2.7	Nödställd person	24
5	Värdering.....	25
6	Mål.....	27
6.1	Nationella mål	27
6.2	Politiska mål	28
6.2.1	Övergripande mål inom Hässleholms kommun	28
6.3	Verksamhetsmål	29
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	31
7.1	Tillsyn	31
7.2	Stöd till den enskilde	32
7.3	Rengöring och brandskyddskontroll	33
7.4	Övriga förebyggande åtgärder	34
7.4.1	Eldningsförbud	34
7.4.2	Remiss- och yttrandehantering	34
7.4.3	Riskutsatta grupper.....	35
7.4.4	Företagslots.....	36
7.4.5	Suicidprevention	36
7.4.6	Brottsförebyggande arbete	37
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	38
8.1	Övergripande	38
8.1.1	Tillgång till egna resurser	38
8.1.2	Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner	

8.1.3	Alarmering av räddningsorganet.....	41
8.1.4	Brandvattenförsörjning.....	42
8.1.5	Responstid	42
8.1.6	Överlåtande åt annan att genomföra skadebegränsande åtgärder	46
8.1.7	Samverkan med andra aktörer	47
8.1.8	Varning och information till allmänheten	48
8.2	Per olyckstyp	48
8.3	Ledning i räddningstjänsten	51
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser.....	53
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap.....	54
9	Uppföljning, utvärdering och lärande.....	55
	Bilaga A: Dokumentförteckning.....	56
	Bilaga B: Beskrivning av samråd	58

Diarienummer: KLF-2026/00223

Fastställt den: 2026-04-29, § 78

Fastställt av: Kommunstyrelsen

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning ansvarar: Räddningstjänsten

Dokumentet gäller för: Alla förvaltningar, bolag och den enskilda medborgaren

Giltighetsperiod: 2026–2030

Ersätter: Handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor För
perioden 2022–2025, KS 2021-12-15, § 229

Kommunal författningssamling: Program och handlingsplaner

Antagen: KS 2026-04-29, § 78

1 Inledning

Räddningstjänsten Hässleholm har till uppgift att skapa trygghet och säkerhet för kommunens invånare, verksamheter och besökare. Genom ett systematiskt och långsiktigt arbete med förebyggande åtgärder, beredskap och effektivt agerande vid olyckor och kriser ska vi bidra till ett säkrare och mer hållbart samhälle.

Detta handlingsprogram beskriver hur kommunen uppfyller de krav som ställs enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Programmet anger mål, prioriteringar och inriktningar för både det förebyggande arbetet och räddningstjänstverksamheten inom Hässleholms kommun.

Utgångspunkten är de risker som finns i vår kommun, den lokala riskbilden samt de resurser och samverkansformer som krävs för att hantera dessa. Handlingsprogrammet är ett verktyg för planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och ska bidra till att vi på ett effektivt och samordnat sätt kan minska konsekvenserna av olyckor och stärka kommunens krisberedskap.

Räddningstjänsten Hässleholm arbetar i nära samverkan med andra kommunala verksamheter, myndigheter, näringsliv, frivilligorganisationer och medborgare – för tillsammans skapar vi ett tryggt och säkert Hässleholm.

2 Beskrivning av kommunen

Hässleholms kommun är en grön, geografiskt stor kommun med stark regional koppling tack vare järnväg och goda kommunikationer.

Befolkningen är relativt stabil, med en ökande mångfald och en något äldre åldersstruktur. Kommunen kombinerar småstadsliv, landsbygd och natur med närhet till större städer i södra Sverige.

Hässleholms kommun ligger i nordöstra Skåne län och är Skånes till ytan största på Ca 1 300 km²

Hässleholms kommun är placerad centralt i norra Skåne, med gränser mot bland annat Osby, Östra Göinge, Kristianstad, Hörby, Höör, Perstorp och Markaryds kommun.

Omväxlande landskap med skogar, sjöar, åkermark och höjdparter.

Söderut övergår landskapet mot det mer öppna skånska

jordbrukslandskapet, medan norr domineras av skog och småbruten terräng. Genom kommunen löper Helge å och flera mindre vattendrag. Centralorten Hässleholm (ca 20 000 invånare).

Andra större tätorter: Vinslöv, Bjärnum, Sösdala, Tyringe, Vittsjö och Hästveda.

Kommunen är en järnvägsknutpunkt – järnvägar från Malmö, Kristianstad, Växjö och Markaryd möts här, vilket gör Hässleholm till en viktig pendlingsort i regionen.

Folkmängd 2025 är cirka 53 000 invånare (källa: SCB, kommunfakta 2024–2025).

Långsamt växande befolkning, med viss inflyttning från andra delar av Skåne och från utlandet. Befolkningen har ökat med ungefär 2–3 % under det senaste decenniet. Omkring 75–80 % av befolkningen bor i tätorter, resten på landsbygden.

Åldersstruktur är något högre andel äldre än rikssnittet. Drygt 22–23 % av befolkningen är 65 år eller äldre. Andelen barn och unga (0–19 år) är omkring 22 %. Ca 20–25 % av invånarna är födda utanför Sverige, med rötter i bland annat Mellanöstern, Balkan, och andra delar av Europa.

Arbetsmarknaden domineras av tillverkningsindustri, handel, transport, vård och utbildning. Många pendlar till andra orter, särskilt Kristianstad, Malmö och Lund.

Kommunens befolkning är fördelade på tätorterna enligt följande (Hässleholms kommun, 2019):

Hässleholm	20 000 inv.
Tyringe	4700 inv.
Vinslöv	4000 inv.
Bjärnum	2800 inv.
Sösdala	1800 inv.

Vittsjö	1800 inv.
Hästveda	1700 inv.

Figur 2.1. Karta över Hässleholms kommun

Översiktsplan samt fördjupade översiktsplan

Det här avsnittet grundar sig på två dokument. Det ena dokumentet är översiktsplan för Hässleholms kommun. Översiktsplanen tidshorisont är 2040. Det andra dokumentet är den fördjupade översiktsplanen för Hässleholms stad.

“Hässleholms kommun är som ett Skåne i miniatyr med en egen tydlig flerkärnighet. Hässleholm är visionsåret 2040 en stark och komplett stad, en regional kärna och tillsammans med Kristianstad en tillväxtmotor för regionen. Stationsorterna är servicetäta och attraktiva. Landsbygden är levande.

I översiktsplanen pekar kommunen också ut ett antal övergripande utmaningar;

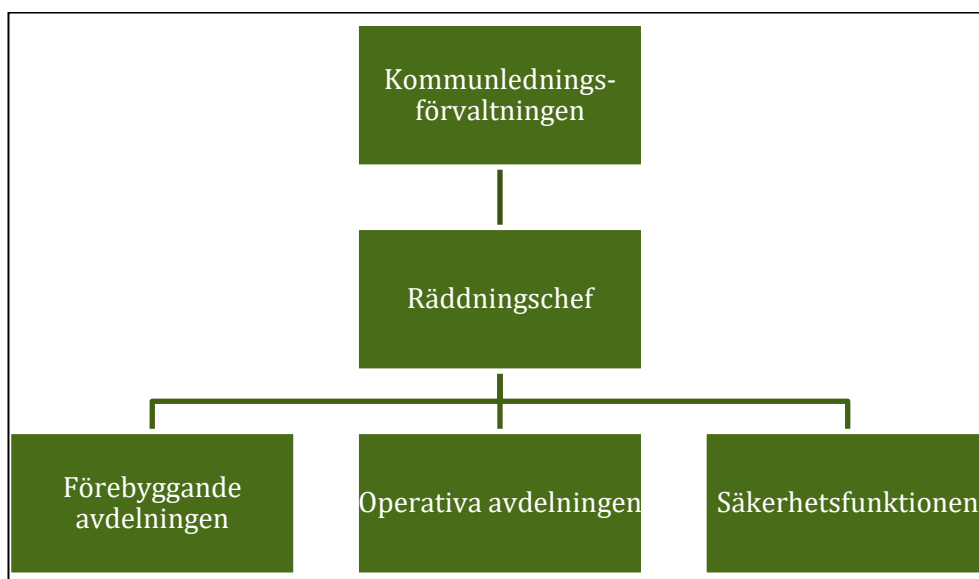
- att ytterligare stärka kommunens identitet och attraktionskraft
- att hantera klimatförändringar, ohälsa och en lägre utbildningsnivå än riksgenomsnittet
- att klara fysisk tillväxt på ett hållbart sätt och att bemöta ett ökat behov av samverkan med omvärlden.

Hässleholms kommun är inte ensam om dessa utmaningar men måste finna vägar att hantera dem. Den fysiska planeringen är ett av många verktyg för att hantera utmaningarna så att de gynnar kommunens utveckling.

3 Styrning av skydd mot olyckor

Detta handlingsprogram är antaget av kommunstyrelsen i Hässleholm den 29 april 2026. Räddningstjänsten är en del av kommunledningsförvaltningen där kommunens ansvar gällande LSO hanteras.

Räddningstjänsten i Hässleholm har ett samverkansavtal med räddningstjänsten i Perstorps kommun. Det kommer skrivas två separata handlingsprogram enligt LSO, ett i respektive kommun. Samverkan sker inom ledning, förebyggande, administration samt delar av den operativa verksamheten.

4 Risker

4.1 Övergripande riskbild

En samlad bild över riskerna i ett område är komplex och dynamisk. Det går inte att förutsäga vad som kommer att hända och när, men utifrån statistik och objektsinformation kan räddningstjänsten ges en grundförutsättning som förberedelse för troliga olycksscenarioer.

Risker som kan föranleda räddningsinsats har inventerats och analyserats i en geografisk riskanalys. Riskanalysen beskriver Hässleholms kommuns riskbild både på ett övergripande och på ett mer djupgående plan, exempelvis innehåller analysen både detaljerad insatsstatistik, kvalitativa beskrivningar av sällanhändelser, demografiska data, befolkningsdata, geografiska data samt kvalitativa resonemang om framtida risker. Analysen innehåller också en övergripande beskrivning av kommunens sårbarheter, som finns närmare beskrivna i Hässleholms kommuns risk- och sårbarhetsanalys.

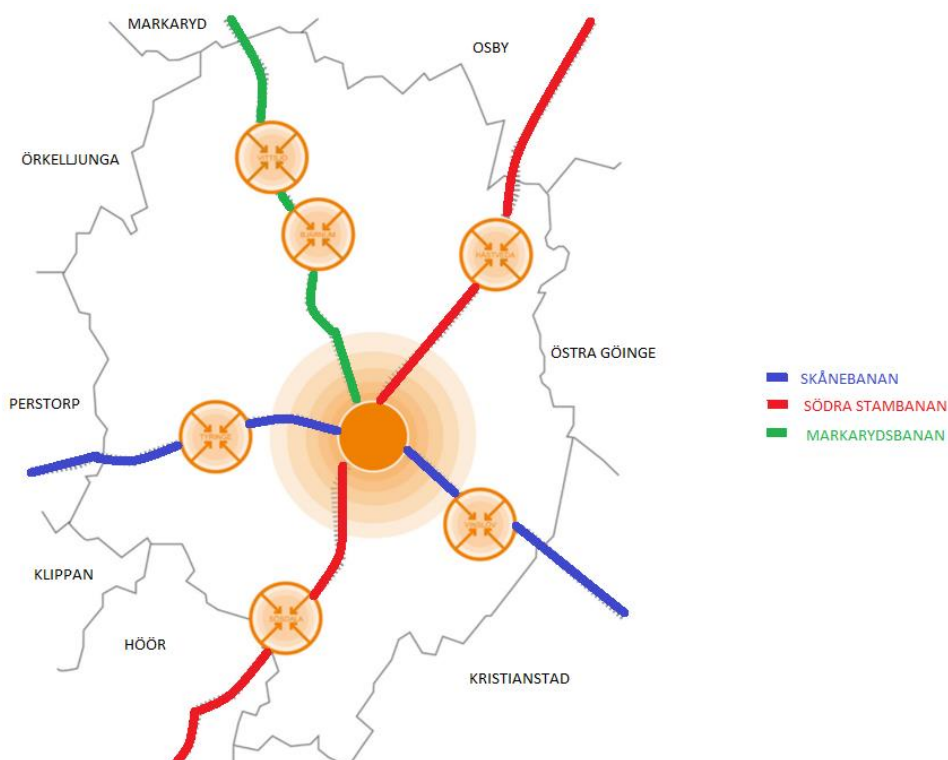
Inom det geografiska området finns skog, jordbruksmark, stadsbebyggelse, flera tätorter, en del större industrier och publika anläggningar. Hässleholm är en av södra Sveriges viktigaste knutpunkter med järnvägen som sammanstrålar från fem riktningar. Runt om staden löper flera riksvägar och länsvägar vilka alla är rekommenderade farligt godsleder. Två av farligt godslederna går igenom tätorterna Tyringe och Bjärnum och Rv 21 löper även genom två olika dricksvattentäkter, Tyringe och Hässleholm-Ignaberga. Det förväntas en årlig tillväxt av persontrafik och godstrafik på både väg och järnväg inom kommunen.

Det finns en större sjö, Finjasjön, som är en av Skånes största sjöar. Sjön och dess närområde är mycket populärt och välbesökt för rekreation, naturupplevelser och sportfiske. Sjön har översvämmats vid flera tillfällen och den senaste stora översvämningen 2002 ledde till att detaljplanerna på sjöns östra sida har reviderats med nya höjdbestämmelser och för avloppsreningsverket har skyddets stärkts.

Hässleholms kommun består till största del av skogsmark (ca 65 %) och under de senaste åren har det varit flertalet mark- och skogsbränder i kommunen, vilka förväntas öka i både antal och omfattning i framtiden. Även andra väderrelaterade olyckor förväntas få större betydelse för räddningstjänstens planering inför insatser och antalet olyckor förväntas öka, mycket beroende på klimatförändringar. Effektiv hantering av väderrelaterade situationer kräver samverkan mellan flera organisationer och tydliga handlingsplaner för hur förberedelserna inför händelsen ska hanteras. Målet är att skydda samhällsviktig verksamhet och fokusera på livräddande åtgärder i första hand.

Staden har vuxit fram kring järnvägen som har en stor betydelse för kommunens identitet och utveckling. Dagligen arbetspendlar nästan 15 000 personer till och från kommunen, vilket är en ökning med nästan 2000 personer sedan förra handlingsprogrammet togs fram 2021.

I Hässleholm möts Södra stambanan, Skånebanan och Markarydsbanan. Dessa järnvägsspår ger kommunen tågförbindelse till flera större städer så som Malmö, Köpenhamn, Stockholm, Kristianstad, Karlskrona, Helsingborg och Växjö. På järnvägen passerar även farligt gods genom centrala Hässleholm, en del av det farliga godset ska till industrin i Perstorp.

Figur 4.1. Kartan visar Hässleholms kommun. Hässleholms stad i -mitten och från Hässleholms centralstation löper järnvägen i fem riktningar. Längs järnvägen finns sex större stationsorter.

Inom Hässleholms kommun finns ett antal större industrier och det industritätaste området återfinns längs Industrigatan i Hässleholm. Risker vid räddningsinsatser i industrilokaler är framför allt kopplade till att lokalerna oftast är väldigt komplexa, höga eller uppförda som stora brandceller, men också att de ofta hanterar farliga ämnen samt att de har en hög brandbelastning. På Norra Kringelvägen, som ansluter till Industrigatan, går tung godstrafik med gods (och farligt gods). Det är inte osannolikt att en trafikolycka på Norra Kringelvägen, längs den sträckning som går genom vattenskyddsområdet Galgbacken, kan orsaka att vattentäkten förorenas.

Det finns i dagsläget fem anläggningar i kommunen som är klassade som farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4§. Framför allt hanteras

brandfarlig gas, ammoniak och explosiv vara på dessa anläggningar. En av anläggningarna är belägen i centrala Sösdala, en annan i närheten av centrala Hässleholm. De övriga är bergtäkter.

Hässleholms kommun har en högre andel äldre än riket i genomsnitt. Prognos från SCB visar dessutom att den äldre befolkningen kommer öka framöver. Vi vet att äldre är överrepresenterade i bränder med dödlig utgång, varför det är viktigt att ta detta i beaktande vid planering av förebyggande och insatsförberedande åtgärder för räddningstjänsten.

Till kommunens riskbild hör även utanförskapsområden, låsta inrättningar, sjöar med tillhörande badplatser och dammar. Vidare finns skyddsvärda objekt såsom sjukhus och kulturminnesmärkta byggnader. Byggnader av högt kulturhistoriskt värde är Hovdala slott, Norra Mellby skol- och fattighus och Gundrastorp och Ekholmens kvarn. Hovdala slott, som är en av kommunens större samlingslokaler, är ett nationellt kulturarv och ett statligt byggnadsminne. Ytterligare en speciell anläggning är Tykarpsgrottan, en gruva i Ignabergatrakten. Idag finns här en 20 000 m² underjordisk labyrint med salar, gångar och hundratals pelare. Till gruvan lockas många besökare då man sedan 1920-talet hållit guidade visningar för allmänheten.

Antagonistiska hot och pågående dödligt våld utgör en del av riskbilden i Hässleholms kommun. Den nationella terrorhotnivån i Sverige ligger för närvarande på nivå 3 på en femgradig skala, vilket innebär en förhöjd hotnivå. Bedömningen för 2025 pekar på att det främsta hotet fortsatt kommer från ensamagerande individer som, på eget initiativ, radikaliseras och utvecklar en attentatsavsikt. Sedan 2018 har två händelser inträffat inom Hässleholms kommun som klassificerats som pågående dödligt våld (PDV). Händelserna visar på behovet av beredskap för att hantera allvarliga våldsbrott i offentliga miljöer.

Extraordinära händelser och höjd beredskap

Riskerna för extraordinära händelser och höjd beredskap har beskrivits i en risk- och sårbarhetsanalys. Denna bör utgöra underlag för räddningstjänstens planering inför krishändelser, både ur ett förebyggande och operativt perspektiv.

Länsstyrelsen ska sammanställa en regional risk- och sårbarhetsanalys och dessutom stödja aktörer i länet i deras RSA-arbete. Länsstyrelsen ska mot bakgrund av det geografiska områdesansvaret vara sammanhållande mellan lokala aktörer som kommuner, region och näringsliv och den nationella nivån. Risk- och sårbarhetsanalysen ska redovisas vartannat år. Den beskriver en gemensam bild för vilka allvarliga hot och sårbarheter som finns i Skåne, vad som är samhällsviktig verksamhet och vilken förmåga som finns i länet för att förebygga och hantera olika samhällsstörningar. Den länsövergripande risk- och sårbarhetsanalysen bör också utgöra underlag för räddningstjänstens planering inför extraordinära händelser.

Sedan det senaste handlingsprogrammet antogs har det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld försämrats avsevärt, med flera konflikter och krig i våra närområden. Denna utveckling har aktualiserat räddningstjänstens roll vid höjd beredskap

Räddningstjänstens roll vid höjd beredskap har varit oförändrade över tid men har, till följd av en ökad vardagsbelastning, haft mindre fokus historiskt. Myndigheten för civilt försvar (MCF) betonar att kommunens räddningstjänstorganisation utgör en av hörnstenarna i det moderna totalförsvaret. Sveriges räddningstjänster besitter stor kunskap och erfarenhet inom hantering av olyckor och kriser, men behöver nu även dimensioneras och utvecklas för att möta kraven vid höjd beredskap och i yttersta fall krig.

4.2 Insatsstatistik

Det totala antalet räddningsuppdrag som räddningstjänsten larmas ut till ökar och samma trend ses i många av Sveriges kommuner. Inte minst har de senaste årens torra somrar, som inneburit ökat andelen larm till bränder i skog och mark. Under de senaste tio åren har det inträffat mellan 500 och 700 olyckor årligen som föranlett räddningsinsatser (LSO-händelser) i Hässleholms kommun. De senaste tre åren har antalet varit ca 610 olyckor per år. Den olyckstyp som är absolut vanligast förekommande är trafikolycka, där räddningstjänsten årligen larmas till ca 140 uppdrag, vilket motsvarar ca 23 % av händelserna. Brand i byggnad utgör ca 11 % av händelserna (ca 70 per år) och brand utomhus står för drygt 7 % av uppdragen (ca 45 per år).

Om man tittar tillbaka på statistiken för trafikolyckor under en tioårsperiod kan man se att Hässleholms kommun larmas på fler trafikolyckor per 1000 invånare än både Skåne och Sverige i stort. Geografiskt sett har de flesta trafikolyckorna under 2022–2024 inträffat i tätorten Hässleholm samt på väg 21, 23 och 117.

Under den tidigare undersökta perioden (2011-2020) sågs en tydlig ökning av trafikolyckor i Hässleholms kommun, både för personbilar och för lastbilar/bussar. Ökningen då var avsevärt mycket större för Hässleholm än för Skåne och Sverige i stort. I den nu analyserade perioden har utvecklingen för personbilsolyckor vänt och visar i stället en svagt nedåtgående trend. För lastbilar och bussar kvarstår däremot en tydlig ökning, som dessutom är mer omfattande än motsvarande utveckling i Skåne och Sverige som helhet.

Brand i byggnad inträffar framför allt under dagtid i Hässleholms kommun. Det går att se att antalet bränder är relativt jämnt fördelade över året, med en något lägre nivå under november. När det gäller brand- och brandtillbud i relation till befolkningsökningen går det att se en svagt ökande trend för Hässleholms kommun, medan Sverige och Skåne har svagt nedåtgående trender över samma tid.

När antalet bränder i byggnader per 1000 invånare i Hässleholms kommun jämförs med hur det ser ut i Skåne och övriga Sverige, går det att utläsa att det generellt är en högre förekomst av brand i byggnad i Hässleholms kommun jämfört med både övriga Skåne och Sverige.

Majoriteten av uppdragen inom kategorin Brand i byggnad är Brand i bostad (70 %). Om en jämförelse av brand i bostad per 1000 invånare i Hässleholms kommun görs mot övriga Skåne och Sverige visar det att Hässleholm ligger högre. Det går att utläsa en svagt minskande trend för Hässleholms kommun vad det gäller brand- och brandtillbud i bostäder, samtidigt som övriga Sverige och Skåne har en konstant nivå över tid.

Brand i skog och mark är något ovanligare i Skåne och Hässleholm än i övriga Sverige. Statistiken visar på att det finns en ökande trend i Hässleholm. För Skåne är trenden konstant medan trenden i Sverige är något avtagande.

Nedan redovisas en tabell med olyckstyper och trenden kopplade till respektive olyckstyp. Mer detaljerad information om Räddningstjänstens insatsstatistik finns i kapitel 4.2.1- 4.2.7.

Tabell 4.1. Sammanställning av trender, jämförelse av antalet händelser per 1000 invånare med övriga landet och Skåne samt analys av skillnad från tidigare undersökt period för respektive olyckstyp.

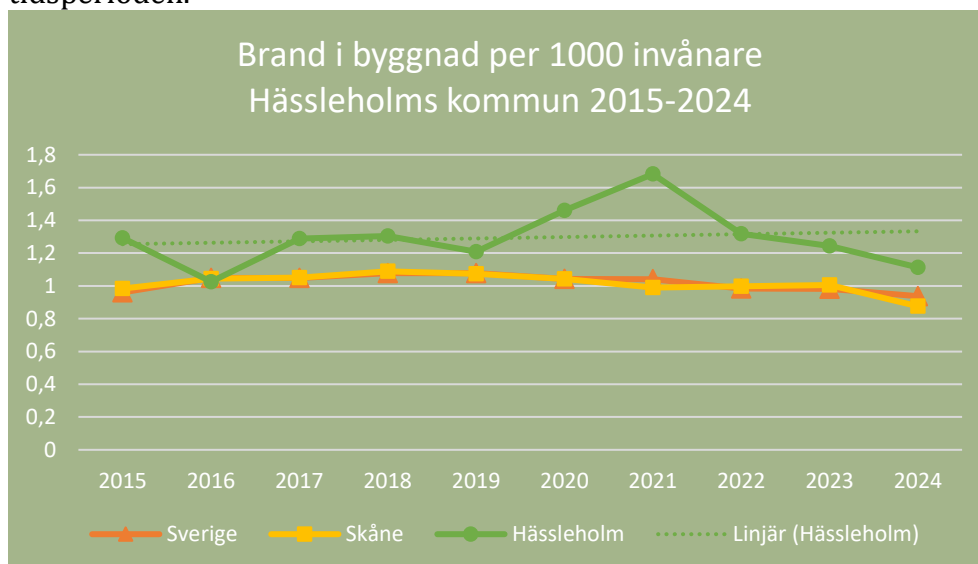
Olyckstyp	Trend 2025	Jämförelse mot Sverige/Skåne år 2014–2025 alt 2022–2024	Skillnad från tidigare undersökt period?
	↑ = ökande		Negativ förändring
	→ = stabil	Högre	Ingen förändring
	↓ = minskande	Ingen tydlig skillnad	Positiv förändring
		Lägre	
Brand i byggnad	↑ Hässleholm → Skåne → Sverige	Högre	Något svagare lutning på ökningen i jämförelse med tidigare period
Brand i bostad	→ Hässleholm → Skåne → Sverige	Högre	Tidigare en ökande trend för kommunen som nu planat ut och vänt till något minskande.
Brand i industri	↑ Hässleholm → Skåne → Sverige	Lägre, utom år 2017 och 2022–2024	Tydligare uppåtgående trend än tidigare period

Brand i vårdmiljö	↑ Hässleholm → Skåne → Sverige	Stor variation med en topp 2015 och en 2021	Numera uppåtgående trend i kommunen
Brand i skola	↑ Hässleholm → Skåne → Sverige	Generellt högre	Ingen skillnad mot tidigare
Brand i allmänna verksamheter	↑ Hässleholm → Skåne → Sverige	Varierar	Tydligare uppåtgående trend än tidigare period
Brand i skog och mark	↑ Hässleholm ↓ Skåne → Sverige	Högre än Skåne, men något lägre än rikssnittet	Mindre ökning i kommunen i jämförelse med tidigare undersökt period
Brand i fordon	↑ Hässleholm ↓ Skåne ↓ Sverige	Varierar	Fler till antalet denna period än tidigare
Trafikolycka	→ Hässleholm → Skåne → Sverige	Högre	Numera inte ökande för kommunen, utan snarare svagt nedåtgående trend
Trafikolycka personbil	↓ Hässleholm ↓ Skåne ↓ Sverige	Högre	Tidigare ökande trend för kommunen, men numera nedåtgående trend
Trafikolycka lastbil och buss	↑ Hässleholm ↑ Skåne ↑ Sverige	Högre	Ingen skillnad
Spårtrafikolycka	Sällanhändelse	Sällanhändelse	–

Olycka med farliga ämnen	↓ Hässleholm ↓ Skåne ↑ Sverige	Varierar	Ingen skillnad mot tidigare undersökt period
Naturolycka	Sällanhändelse	Sällanhändelse	–
Drunkning	Svårt att dra en slutsats lokalt, men nationellt är trenden ökande.	Lägre	Ingen skillnad mot tidigare undersökt period.
Nödställd person - suicid	Endast tre år analyserade – svårt att dra slutsatser kring trender	Högre	Ej undersökt tidigare

4.2.1 Brand i byggnad

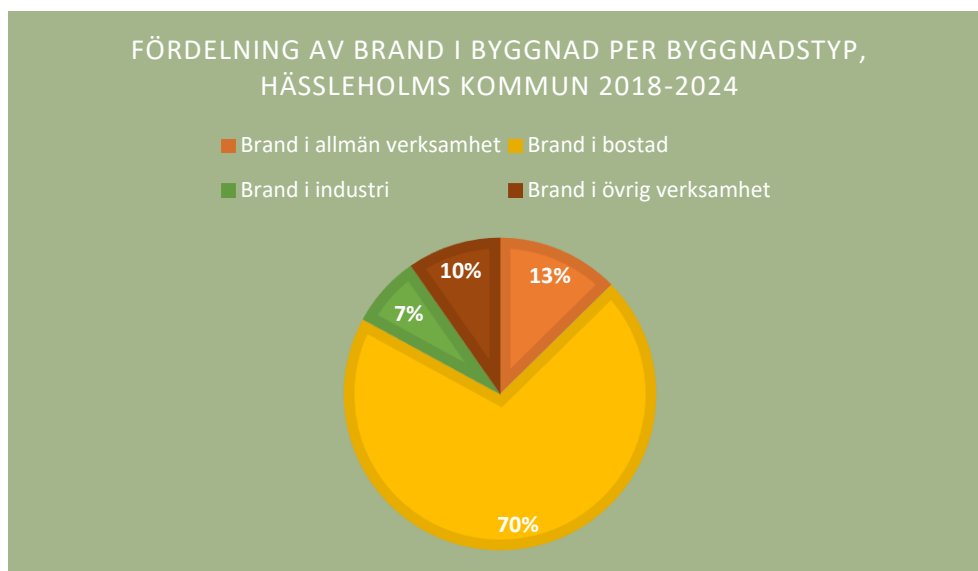
Brand i byggnad kan delas in i flera olika kategorier där variationen av konsekvensen av en olycka varierar stort. Årligen inträffar det ca 70 bränder i byggnader i Hässleholms kommun, vilket motsvarar ca 11 % av det totala antalet räddningstjänsthändelser. Vid en jämförelse med Skåne och riket per tusen invånare är detta något högre under tidsperioden.

Figur 4.2. Brand i byggnad per 1000 invånare, jämförelse mot Sverige och Skåne 2015–2024. Källa: MCFs Statistikdatabas.

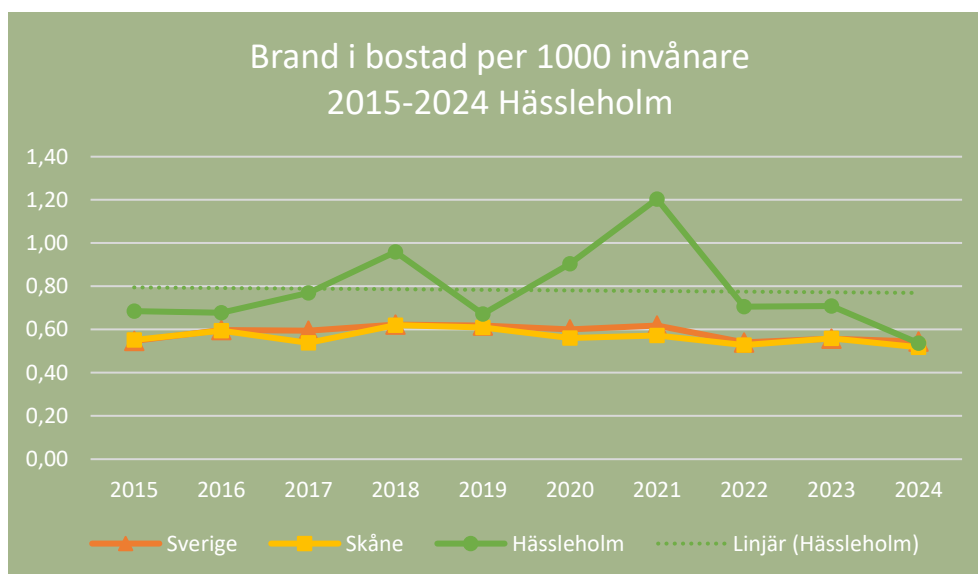
Brand i byggnad inträffar framför allt under dagtid i Hässleholms kommun. Det går att se att antalet bränder är relativt jämnt fördelade

över året, med en något lägre nivå under november månad. Likaså går det att se att antalet bränder i byggnader är mer vanligt förekommande i början på veckan och som lägst på söndagar.

Figur 4.3. Brand i byggnad per byggnadstyp, Hässleholms kommun 2018–2024.
Källa: MCFs Statistikdatabas

De flesta bränder inträffar i bostäder. Även i denna kategori konstateras att det inträffar något fler bostadsbränder per tusen invånare i Hässleholm än Skåne och riket i stort. Trenden är dock svagt nedåtgående.

Figur 4.4. Brand i bostad per 1000 invånare, jämförelse mot Sverige och Skåne 2015–2024. Källa: MCFs Statistikdatabas

Drygt hälften av bränder i bostäder är bränder i villor och 37 % är bränder i flerbostadshus. Vanlig orsak till villabränder är att den är eldstadsrelaterad men det finns också ett stort antal som har okänd orsak. Vid lägenhetsbränderna är spisen den helt dominerande orsaken.

Bostaden är den helt dominerande platsen där allvarliga skador och dödsfall inträffar vid brand i byggnad. Under de senaste fyra åren har det omkommit 0–2 personer per år i kommunen och 0–4 personer har blivit avtransporterade till vårdenheter per år till följd av brand i bostad. Den största andelen av de som avlider till följd av brand är personer som har svårt att sätta sig själv i säkerhet eller utrymma.

I Hässleholms kommun förekommer generellt inte fler bränder i industri än i övriga Sverige och i Skåne per 1000 invånare, snarare något färre. I Hässleholm har det inträffat mellan 6 – 8 brand i industri de senaste åren och de flesta har varit av mindre omfattning. Bränder i industrier leder sällan till personskador, men kan leda till egendomsskador som är av större eller mindre omfattning. En avgörande faktor för hur stora egendomsskadorna blir, är hur snabbt branden upptäcks och kan påverkas genom insatser av personer på plats eller av räddningstjänsten. Ofta upptäcks branden snabbare under de timmar det finns personal på plats. Trenden för brand i industri i Hässleholm är ökande, men detta beror på att antalet brand i industri var ovanligt hög 2017 och 2023.

Bränder i skolor, förskolor och fritidsgårdar är relativt ovanliga, endast ca. 8% av alla bränder i byggnader inträffar inom dessa kategorier. Sett till antal brand- och brandtillbud i skola har det varierat mycket de senaste tio åren. 2019 sticker ut i statistiken som ett år med ett stort antal skolbränder. Under detta år var det framför allt två skolor i kommunen som hade problem med att enskilda individer anlade bränder. I samband med att dessa elever slutade på skolan sjönk antalet bränder. Trenden för brand i skola är ökande de senaste åren, men till stor del beror detta på att antalet händelser 2019 var väldigt många i förhållande till ett normalår. Ca 75 % av bränderna inom kategorin bedöms orsaken vara avsiktlig den senaste tioårsperioden.

Sett till antalet räddningsinsatser till brand- eller brandtillbud i vårdmiljöer per 1000 invånare går det att se att det varierat en del de senaste tio åren, där Hässleholm under tre år har legat på en högre nivå än resten av Skåne och Sverige. Det går inte att återfinna någon specifik anledning till att antalet bränder i vårdmiljö var högre under 2015, 2021 och 2024. Det rör sig om relativt få händelser totalt sett.

Det finns två låsta inrättningar i kommunen där risken för personskada och dödsfall vid brand eller annat olyckstillbud ökar p.g.a. inlåsningsen samtidigt som det i vissa fall finns förhöjd risk för anlagda bränder. Trenden för brand i vårdmiljö är ökande för Hässleholms kommun.

Om man ser till antalet brand- eller brandtillbud i allmänna verksamheter per 1000 invånare har Hässleholms kommun haft stora variationer i hur förekomsten varit i jämförelse med Skåne och Sverige i stort. En ökande trend kan ses, vilket beror på att antalet bränder varit många under 2019, 2020 och 2024.

4.2.2 Brand utomhus

Med brand utomhus avses främst bränder i skog och mark samt bränder i fordon

Brand utomhus utgör ca. 8 % av alla olyckor som inträffar i Hässleholm, ca 50 till antalet årligen. Av dessa utgör något mindre än hälften brand i skog och mark och något mer än hälften brand i fordon.

Hässleholms kommun består till största del av skogsmark. Under de senaste åren har det varit flera mark- och skogsbränder och det finns en risk att det kommer att komma fler och än mer omfattande bränder i framtiden. I kommunen finns ca 30 naturreservat och Natura 2000-områden.

Under våren, särskilt om det är en torr och kall vår, är gräsbränder vanliga. Det är det torra fjolårsgräset som brinner, orsaken är ofta en eldning av trädgårdsavfall som sprider sig. Konsekvensen av bränderna är oftast små, men i samband med kraftig- och ogynnsam vindriktning kan branden sprida sig till byggnader eller skog.

Torra somrar innebär att faran för skogsbrand är stor. Skogsbränder innebär ofta ett resurskrävande och långvarigt släckningsarbete. Större och mer omfattande skogsbränder har de senaste åren drabbat hela Sverige. Orsakerna till skogsbränder kan vara oförsiktighet med eld, blixtnedslag, nedfallna kraftledningar, gnistor från tåg etc. Flera bränder orsakas även till följd av oförsiktiga grillningar.

Mindre skogsbränder förekommer i stort sett varje år i kommunen och dessa brukar inträffa under perioden april-augusti. Större skogsbränder blir ofta väldigt resurskrävande, både vad det gäller utrustning och personal. Vid dessa insatser behövs ofta både regionala- och nationella resurser. År 2019 inträffade en omfattande brand i Hästveda, Hässleholms kommun, vilket föranleder att statistiken för avbränd areal produktiv skogsmark avviker kraftigt det året.

Brand i skog och mark är något ovanligare i Skåne och Hässleholm än i övriga Sverige. Däremot utmärker sig år 2018, såväl för Hässleholms kommun som nationellt, till följd av den varma sommaren och därmed den torra marken som gav gynnsamma förutsättningar för brand i skog och mark. Statistiken visar på att det finns en ökande trend för brand i skog och mark inom kommunen. För övriga Skåne och Sverige är trenden oförändrad (Skåne) och svagt nedåtgående (Sverige).

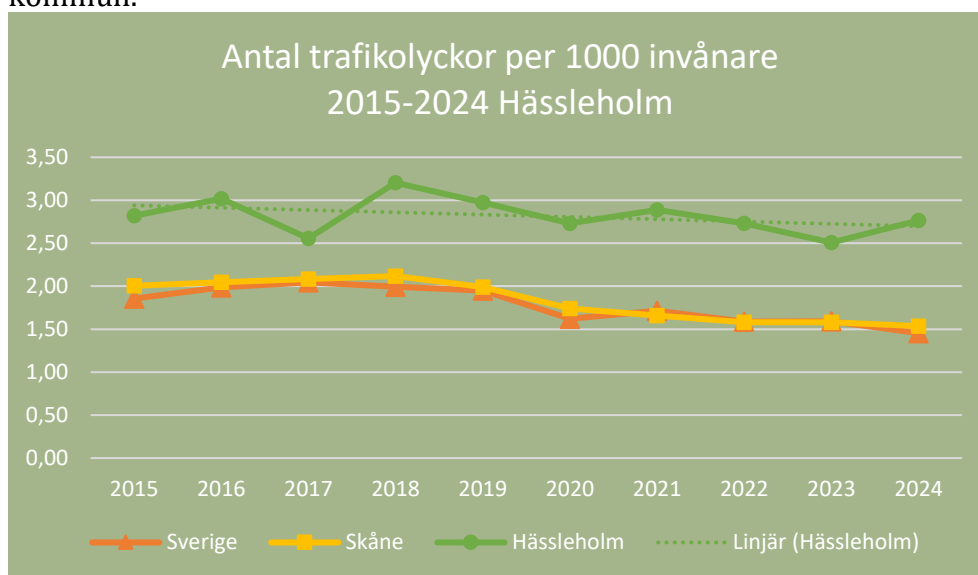
Bränder i fordon är en vanlig olycka som dock sällan ger personskador utan endast egendom- och miljöskador. Ca 60 % av alla bränder

utomhus i Hässleholm är bränder i fordon. Konsekvensen av en brand i ett fordon är ofta en totalskada då släckningen av branden intar en defensiv hållning för att minimera skador i miljön. Statistiken från Hässleholms kommun har tidigare varit lik övriga Skåne och Sverige, men kommunen har en ökande förekomst av fordonsbränder de senaste åren. Hässleholm har också en ökande trend, medan resten av Skåne och Sverige i stort har en något avtagande trend för förekomst av brand i fordon de senaste tio åren.

4.2.3 Trafikolycka

En stor del av insatserna inom kommunen är trafikolyckor. Under den senaste tioårsperioden har räddningstjänsten i Hässleholm kommun larmats till ca 140 trafikolyckor per år i genomsnitt. Trafikolyckor är därmed den vanligaste händelsetypen som räddningstjänsten larmas ut till.

Om man tittar tillbaka på statistiken för trafikolyckor under en tioårsperiod kan man se att Hässleholms kommun larmas på fler trafikolyckor per 1000 invånare än både Skåne och Sverige i stort. En minskande trend kan dock ses, både nationellt och för Hässleholms kommun.

Figur 4.5. Antalet trafikolyckor per 1000 invånare, 2015-2024. Källa: MCFs Statistikdatabas.

Geografiskt sett har de flesta trafikolyckorna under 2022–2024 inträffat i tätorten Hässleholm samt på väg 21, 23 och 117.

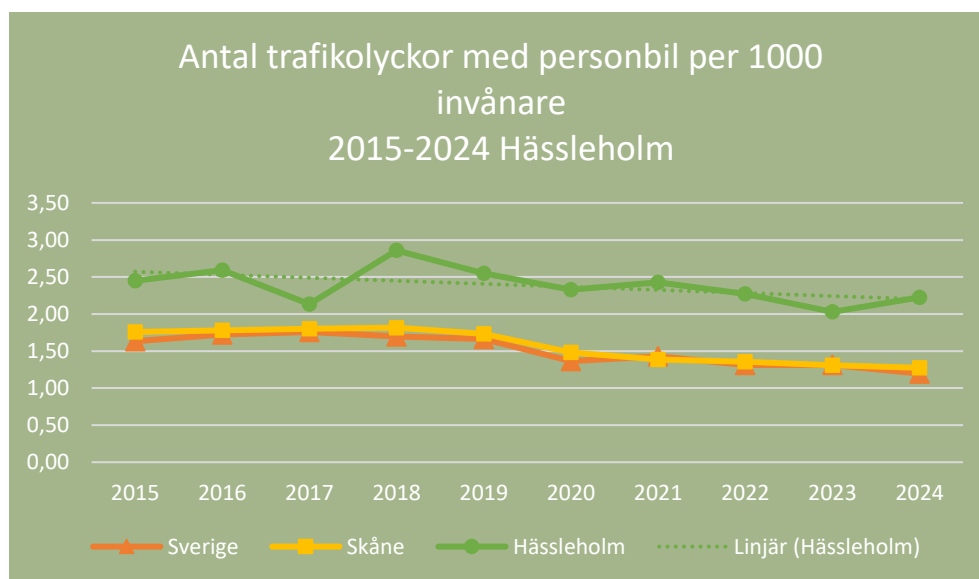
Den vanligaste olyckstypen är singelolycka med bil eller buss (55 %) följt av olycka med två motorfordon (29 %).

I Hässleholms kommun har det under de senaste tre åren skett 419 trafikolyckor (Daedalos, 2025) och i samband med dessa har:

- 12 personer omkommit på skadeplats
- 142 personer avtransporterats till vårdenhet
- 47 personer enbart blivit omhändertagna på skadeplats

I 85 % av alla trafikolyckor med räddningsinsats har en eller flera personbilar varit inblandade och trenden har varit ökande under en lång tid (MSB, 2021a). Under 2020 minskade antalet trafikolyckor med personbilar nationellt vilket tros vara en effekt av att många arbetade hemifrån under COVID-19-pandemin och därmed inte pendlade till arbetet lika frekvent.

Om man ser till antalet trafikolyckor med minst en personbil inblandad så har Hässleholms kommun fler olyckor per 1000 invånare än Skåne och Sverige i stort. De senaste åren har det skett en minskning i antalet, vilket gör att trenden har planat ut och inte längre är uppåtgående som tidigare.

Figur 4.6. Hässleholm har ett större antal trafikolyckor med personbil per 1000 invånare än Skåne och landet i stort. Källa: MCFs Statistikdatabas.

Det är i trafikolyckorna med personbil/-ar inblandade som flest personer skadas och omkommer. I Hässleholms kommun har det i samband med vägtrafikolyckor med personbilar under den senaste 3-årsperioden omkommit 3–5 personer/år och mellan 38–56 personer har avtransporterats till vårdenhet varje år till följd av trafikolyckor. Det innebär en ökning sedan tidigare undersökt period i form av hur många som skadats till följd av trafikolyckor med personbil.

Egendomsskador i samband med trafikolyckor med personbilar kan uttrycka sig i form av allt från mindre plåtskador, till lite mer omfattande skador på väganläggningen. Oftast handlar skador på väganläggningen

om skador på vajerräcke, sidoräcke eller skador på utrustning i omedelbar närhet till väganläggningen.

När det gäller olyckor med lastbilar och bussar har Hässleholms kommun fler olyckor som involverar lastbilar eller bussar per 1000 invånare än Skåne och Sverige i stort. Det har skett en ökning i Hässleholms kommun de senaste åren som medför att det blivit en ännu större skillnad mellan Hässleholm och övriga Skåne och Sverige. Det är betydligt vanligare med olyckor som involverar lastbilar än med buss.

I en mindre studie av dödsolyckor med tung lastbil inblandad under år 2018 konstaterades att olyckorna främst har hänt på mindre, smala landsvägar, utom tätbebyggt område, där hastighetsgränsen är 70–80 km/h (MSB, 2021a).

Generellt så kan vi utläsa en ökande trend vad det gäller olyckor med bussar och lastbilar i kommunen. Skåne och Sverige har en svagt ökande trend när det kommer till denna olyckstyp.

Konsekvenserna i samband med en trafikolycka med lastbil eller buss är oftast egendomsskador på väganläggning. Det finns också risk för miljöskador vid trafikolyckor med tunga fordon, framför allt vid trafikolyckor med lastbilar som transporterar farligt gods. Tung godstrafik med farligt gods passerar två dricksvattentäkter, Tyringe och Hässleholm-Ignaberga, som är belägna längs med Rv 21. Ett utsläpp av ett farligt ämne i vätskeform vid någon av kommunens vattentäkter eller i deras infiltrationsområde kan orsaka stora skador på kommunens dricksvatten.

Vid en granskning av samtliga larm som skett till järnväg/spår i Hässleholm har det kunnat fastställas att det har skett tre olyckor med spårfordon under den senaste treårsperioden. Merparten av kollisionerna har skett med djur. I några fall har olyckorna varit kopplade till suicid. Motsvarande statistik har inte återfunnits för Skåne eller Sverige.

Konsekvenserna vid en spårtrafikolycka med många passagerare kan bli väldigt omfattande med många omkomna och svårt skadade samt att stora krav ställs på psykiskt och socialt omhändertagande. Vid skador på järnvägsanläggningen kan det leda till omfattande trafikstörningar, då långvariga avstängningar behöver göras under räddnings- och bärgningsarbetet samt för att återställa anläggningen. Ganska snabbt leder en avstängning till stora konsekvenser i tågtrafiken som påverkar stora delar i det regionala och nationella järnvägsnätet.

4.2.4 Olycka med farliga ämnen

Under de senaste tre åren har det inträffat 11-16 händelser/år med *begränsat läckage av drivmedel eller olja* samt ingen till fyra händelser/år inom kategorin *annat utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne* inom kommunen. Vid en granskning av olyckorna i Hässleholms kommun med begränsat läckage av drivmedel eller olja går det att se att Hässleholm ligger relativt högt i förhållande till Sverige och Skåne. Avseende antalet olyckor med annat utsläpp eller fara för utsläpp av farliga ämnen är det svårt att dra några slutsatser. Händelserna är få och varierar därför mycket från år till år. Vidare är det statistiska underlaget begränsat, då det endast finns statistik från de senaste tre åren, vilket gör det svårt att dra några tydliga slutsatser.

Vid begränsat utsläpp av olja eller drivmedel är konsekvenserna av händelsen begränsad. De flesta utsläppen åtgärdas med enkla metoder t.ex. uppsamling och sorption.

Utsläpp i samband med farligt-godstransporter är mycket ovanligt. Detsamma gäller personskador i samband med utsläpp av farligt ämne. Inom kommunen transporteras dock en hel del farligt gods genom flera tätorter vilket innebär en förhöjd risk för personskador i bebyggelsen som är placerad i anslutning till dessa transportsträckor.

Olyckor med farliga ämnen kan innebära långdragna komplicerade insatser med avspärrningar som sträcker sig hundratals meter från olycksplatsen. Detta kan innebära samhällsstörningar i form av påverkad infrastruktur som medför stora kostnader för samhället. Risken för utsläpp av farligt ämne på bangården i Hässleholm har minskat de senaste åren, detta till följd av att farligt gods inte rangeras på bangården längre. Dock sker fortfarande flera transporter av farligt gods genom centrala Hässleholm och även genom stationsorterna och antalet godstransporter ökar årligen.

En olycka med farligt gods kan medföra förorening av marken, vattendrag och andra känsliga naturmiljöer. Olyckan kan leda både till akuta och mer långvariga skador. Särskilt stora miljöskador kan uppstå om olyckan inträffar i ett vattenskyddsområde eller i anslutning till sjöar eller vattendrag. Olyckor med farliga ämnen som sker i närheten av vattentäkter kan komma att påverka dricksvattenförsörjningen under en lång tid framöver. I dag kommer ca 60 % av råvattnet som används i Hässleholm från Tyringe och ca 40 % från Hässleholm - Ignaberga. Rv. 21 är en farligt godsled som löper genom båda dessa vattenskyddsområden.

Vidare finns det i kommunen en farlig verksamhet som är belägen i närheten av både järnvägsspår och bebyggelse. Ett utsläpp där skulle kunna få konsekvenser för både järnvägstrafiken, för boende i närområdet samt för närbelägna verksamheter.

4.2.5 Naturolycka

Naturolyckor innefattar i den här rapporten stormskada, översvämning av vattendrag eller av dagvatten- eller avloppssystem, samt ras eller skred. Stormskador har varit mest frekvent av naturolyckorna och har oftast orsakat högst skadekostnader. Därefter kommer vattensskador.

Naturolyckornas konsekvenser har varierat mycket över åren och enstaka händelser kan ha orsakat mycket stora skadekostnader.

Sett till antalet naturolyckor per 1000 invånare så har Hässleholms kommun under de senaste tio åren haft en generellt lägre förekomst av naturolyckor jämfört med resten av Sverige och Skåne. Det är svårt att utläsa någon trend utifrån de få antal inträffade händelser per år. Framtidsutsikter och ett förändrat klimat pekar dock mot att denna typ av olyckor kommer öka i framtiden.

Under de tio senaste åren har Hässleholms kommun haft färre räddningsinsatser till stormskador per tusen invånare än Sverige och Skåne i stort. Stormar som föranleder räddningsinsats inträffar relativt sällan i Hässleholms kommun och har de senaste tio åren haft en nedåtgående trend, men då det är oförutsägbart med förekomst av stormar går det inte att direkt dra någon slutsats. Framför allt kan stormar få mycket allvarliga ekonomiska konsekvenser.

I Hässleholms kommun har det under de senaste tre åren endast förekommit en räddningsinsats till följd av översvämning av vattendrag.

Enligt kommunens översiktsplan ligger kommunen i sin helhet på betryggande nivå för att inte riskera översvämning på grund av befarande havsnivåhöjningar orsakade av klimatförändringar. Avseende översvämning av dagvatten- eller avloppssystem har räddningstjänsten blivit larmade till totalt nio händelser. År 2018 inträffade sju av dessa insatser, varav sex var samma dag till följd av ett regnoväder. Under de tre senaste åren har räddningstjänsten i Hässleholm blivit larmade till en händelse till följd av översvämning av dagvatten- eller avloppssystem. Med hänsyn till att det är väldigt få händelser går det inte att dra några slutsatser.

Förtätningen i kommunens orter medför en större andel hårdgjorda ytor vilket ökar risken för översvämning. I översiktsplanförslaget görs ett flertal ställningstaganden som styr dagvattenhanteringen, vilken lägger grunden för hur stor påverkan som översvämningar på grund av skyfall medför för samhället. Översvämning av dagvatten- eller avloppssystem till följd av skyfall har ett samband med den varma årstiden och konsekvenserna förväntas öka.

Under de senaste tio åren har det inte förekommit några räddningsinsatser till följd av ras, skred eller slamström i Hässleholm kommun. Då ras, skred och slamström är beroende av lokala förhållanden som inte råder i Hässleholms kommun tros detta inte öka, även om det inte helt kan uteslutas.

4.2.6 Drunkning

I Hässleholms kommun har räddningstjänsten de senaste tio åren blivit larmade till totalt tolv händelser till följd av drunkning. Det är en något lägre förekomst av räddningsinsatser till följd av drunkning i Hässleholms kommun än i Skåne och nationellt. Den låga förekomsten av drunkning ter sig tämligen naturlig till följd av att Hässleholm är en inlandskommun.

Foto: Joel Johansson

Trenden nationellt är ökande, men tros vara till följd av förändrade rapporteringsrutiner. Lokalt ses en svagt uppåtgående trend, men med tanke på att olyckorna är så få är det svårt att dra någon slutsats kring detta.

4.2.7 Nödställd person

Olyckstypen nödställd person domineras av suicid eller suicidförsök. Mer än 1100 personer omkommer varje år i suicid och räddningstjänsten gör cirka 2000 uttryckningar enligt LSO till suicid eller suicidförsök på annat sätt än genom brand, trafikolycka, utsläpp eller drunkning. Riskgrupper är medelålders och äldre män. Särskild bland män finns en ökad risk för suicid i socioekonomiskt utsatta områden. Riskfaktorer för suicid är t.ex. depression eller tidigare suicidförsök och alkohol, som kan vara bidragande utlösande faktorer.

Hässleholm har en högre förekomst av larm med suicid eller suicidförsök än resten av Sverige och Skåne. Trenden är nationellt uppåtgående, men lokalt kan det inte ses någon förändring över de tre senaste åren.

De mest frekventa insatsplatserna för räddningstjänsten vid larm om hot om suicid är boendemiljöer samt järnvägsområden. I boendemiljö handlar insatsen ofta om att bistå med dörröppning för att möjliggöra omhändertagande av den nödställda. Vid larm till järnväg sker insatsen i regel i form av personsökning, och i dessa fall begärs alltid tågstopp, vilket medför omfattande samhällspåverkan.

I kategorin nödställd person i annat fall tillräknas bland annat person fast i hiss med risk för personskada, fastklämd person och annan nödställd person. Det har förekommit mellan 3–6 händelser under de senaste tre åren. Denna typ av larm har lett till personskador i två av fallen. Då händelserna är få går det inte att dra några tydliga slutsatser från statistiken.

5 Värdering

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor bedöms uppfylla målet om ett tillfredsställande skydd.

Brand i byggnad

Kommunen har en högre förekomst av brand i byggnad samt bostadsbränder per 1000 invånare i jämförelse mot övriga Skåne och riket i stort. För brand i byggnad är trenden svagt ökande medan trenden för bostadsbränder har vänt till svagt nedåtgående under de senaste tre åren, även om det fortfarande är den mest förekommande typen av brandhändelse i kommunen. Det är inte helt klart varför den tidigare uppåtgående trenden nu har vänt och blivit nedåtgående. En möjlig orsak kan vara att Räddningstjänsten under de senaste tre åren har bedrivit ett aktivt arbete för att förebygga bostadsbränder. När det gäller bränder i andra typer av byggnader ligger Hässleholms kommun generellt på samma nivå som övriga Skåne och Sverige. Förekomsten av bränder i industrier, vårdmiljöer, skolor och förskolor samt i allmänna byggnader är alltså ungefär lika många per 1000 invånare och år.

Då kommunen under lång tid har legat över riksgenomsnittet och övriga Skåne har både det förebyggande och det operativa arbetet inriktats mot bostadsbränder och brand i byggnad under det senaste handlingsprogrammet enligt LSO. Räddningstjänsten har genomfört utbildningsinsatser i samarbete med omsorgen samt gjort särskilda kommunala satsningar på utrustning som stärker brandskyddet för riskutsatta grupper. Dessa insatser kommer att fortsätta under den kommande programperioden. Räddningstjänsten har även genomfört flertalet aktiviteter under programperioden i syfte att stärka sin förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser för brand i byggnad. Värderingen är att skyddet numera är tillfredsställande men att räddningstjänsten behöver fortsätta det förebyggande arbetet och bibehålla sin nuvarande förmåga för att öka skyddet ytterligare mot denna olyckstyp.

Trafikolyckor

Vid analys av trafikolyckor som involverar personbilar samt tunga fordon (lastbilar och bussar) framkommer att Hässleholms kommun uppvisar en svagt nedåtgående olyckstrend. Dock är antalet olyckor per 1000 invånare fortfarande högre än övriga Skåne och Sverige.

En majoritet av dessa olyckor har under de senaste åren inträffat längs riksväg 21, men även inom Hässleholms tätort samt längs riksväg 23 och väg 117. Vid en djupare analys av dessa insatser så framkommer att övervägande del av dessa är mindre allvarliga olyckor, där räddningstjänstens uppgift mestadels handlat om att sanera vägbanan från bildelar och eventuellt mindre läckage av drivmedel samt avspärrning och trafikdirigering. Oavsett detta har räddningstjänsten under den senaste programperioden utvecklat sin operativa förmåga vad gäller arbete på väg, losstagning vid trafikolyckor samt förmåga att

genomföra tung räddning med lastbil eller buss inblandad. Den höga förekomsten av olyckor ställer fortsatt krav på god kommunal beredskap för hantering av trafikrelaterade incidenter. Hässleholm är en av södra Sveriges viktigaste järnvägsknutpunkter, där järnvägslinjer möts från fem olika riktningar. Även om spårtrafikolyckor är ovanliga, inträffar de emellanåt och utgör därför en del av kommunens övergripande riskbild. Med tanke på Hässleholms betydelse i det nationella järnvägsnätet är det rimligt att det finns en god beredskap inom kommunen – både när det gäller utrustning och kompetens – för att kunna hantera eventuella spårtrafikolyckor på ett effektivt sätt.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Sedan det senaste handlingsprogrammet antogs har det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld försämrats avsevärt, med flera konflikter och krig i våra närområden. Denna utveckling har aktualiserat räddningstjänstens roll vid höjd beredskap och ställt nya krav på kommunens beredskapsorganisation.

Räddningstjänstens roll vid höjd beredskap har varit oförändrat över tid men har, till följd av en ökad vardagsbelastning, haft mindre fokus under de senaste två decennierna. Myndigheten för civilt (MCF) betonar att kommunens räddningstjänstorganisation utgör en av hörnstenarna i det moderna totalförsvaret. Sveriges räddningstjänster besitter stor kunskap och erfarenhet inom hantering av olyckor och kriser, men behöver nu även dimensioneras och utvecklas för att möta kraven vid höjd beredskap och i yttersta fall krig.

Det innebär att räddningstjänsten framöver måste tillförsäkras resurser för planering, utbildning, övning samt personella och materiella förstärkningar. Detta för att bygga upp den kompetens och kapacitet som krävs för att fullgöra uppdrag enligt kapitel 8 i lagen om skydd mot olyckor (LSO). Här ingår bland annat uppgifter som idag är relativt nya för räddningstjänsten, såsom upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden samt indikering, sanering och skyddsåtgärder mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.

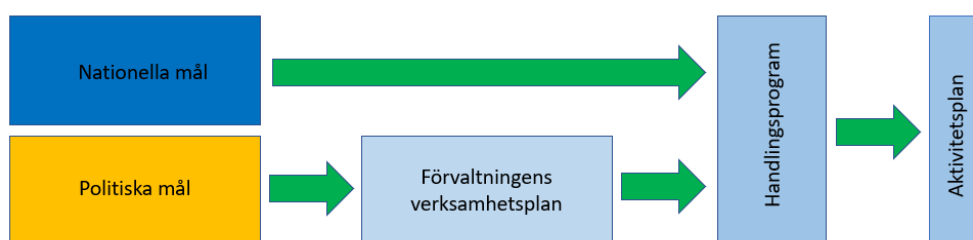
Vidare omfattar uppdragen även första hjälpen och transport av skadade samt åtgärder för befolkningsskydd vid krissituationer.

Pågående dödligt våld (PDV) och antagonistiska hot

PDV utgör en ökande risk i samhället och kräver särskild uppmärksamhet inom kommunens räddningstjänst. För att effektivt kunna hantera dessa händelser är ett nära och kontinuerligt samarbete mellan räddningstjänsten, polis och ambulansverksamheten av största vikt. Under den senaste programperioden har räddningstjänsten aktivt arbetat med gemensamma samövningar tillsammans med polis och ambulans, vilket bidrar till en stärkt samordning och beredskap inför framtida händelser för PDV eller antagonistiska hot.

6 Mål

De nationella målen utgör grunden för svensk räddningstjänst. Dessa formuleras i lag, föreskrift och riktlinjer. De politiska målen utgår från nämnders och förvaltningars omvärldsanalyser. Denna analys innehåller en beskrivning och bedömning av framtida utmaningar och möjligheter för Hässleholms kommun. Utifrån omvärldsanalysen och utvärderingen i årsuppföljningen utformar kommunfullmäktige en strategisk plan, som beskriver den framtida ambitionsnivån i form av övergripande mål och inriktningsmål. Nämnderna har därefter till uppgift att formulera sina egna mål, vilka presenteras i en årlig verksamhetsplan.

6.1 Nationella mål

De nationella målen för räddningstjänst regleras i lag om skydd mot olyckor. LSO bygger på målstyrning där de nationella målen i korthet innebär att säkerheten ska öka, färre skador och olyckor ska inträffa, konsekvenserna av dessa ska minska och skyddet ska öka. Utifrån dessa övergripande nationella mål ska alla kommuner och räddningstjänster på lokal nivå ta fram handlingsprogram, målbeskrivningar och aktiviteter.

Utdrag ur LSO

1 kap. 1§ Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

1 kap. 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

1 kap. 3a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

3 kap. 1 § För att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön skall kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar

inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder.

3 kap 2 § En kommun skall genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

6.2 Politiska mål

Kommunfullmäktige har utarbetat en strategisk plan med övergripande mål för samtliga förvaltningar i Hässleholms kommun. Utifrån de övergripande målen tar kommunledningsförvaltningen fram en verksamhetsplan varje år. Verksamhetsplanen beskriver hur kommunledningsförvaltningen planerar och genomför verksamheten så att målen ska kunna uppnås. I budgetavsnittet framgår hur resurserna fördelas.

6.2.1 Övergripande mål inom Hässleholms kommun

Hållbar ekonomisk utveckling

- Hässleholms kommun och dess bolag tar ansvar för en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling genom starka resultat, hög självfinansieringsgrad av investeringar, stärkt soliditet och hög budgetföljsamhet

En attraktiv plats för medborgare och företag

- Hässleholms kommun erbjuder attraktiva och hållbara livsmiljöer i hela kommunen.
- Hässleholms kommun ska vara en möjliggörare som ger företag förutsättningar för etablering, expansion och utveckling och därmed ett välmående företagsklimat.
- Hässleholms kommuns vision stakar ut den gemensamma riktningen framåt.

Livskvalitet och trygghet – hela livet

- I Hässleholms kommun ska alla barn få bli sitt bästa och lägga grunden till ett självständigt liv.
- I Hässleholms kommun ges förutsättningar för fler invånare att komma i arbete.
- I Hässleholms kommun upplevs utemiljön som välkomnande och trygg.

Attraktiv arbetsgivare

- I Hässleholms kommunkoncern arbetar vi med tillit och medskapande där medarbetarna är delaktiga i utvecklingen av de tjänster och den service vi levererar.

6.3 Verksamhetsmål

Utifrån de nationella målen i LSO, den nationella strategin för stärkt brandskydd, den riskbild med tillhörande värdering som presenterats i tidigare kapitel samt den politiska viljan som uttryckts i fyra övergripande mål har fyra målområden formulerats för räddningstjänstens verksamhet från år 2026. Målområdena är övergripande men bryts ner i årliga delmål som presenteras i aktivitetsplanen.

1. Brand i byggnad

Hässleholms kommun har en högre förekomst av brand i byggnad samt bostadsbränder per 1000 invånare i jämförelse mot övriga Skåne och riket i stort. Räddningstjänsten har under den senaste perioden för handlingsprogrammet genomfört utbildningsinsatser i samarbete med omsorgen samt gjort särskilda kommunala satsningar på utrustning som stärker brandskyddet för riskutsatta grupper. Räddningstjänsten har även genomfört flertalet aktiviteter för att stärka sin förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser för brand i byggnad. Värderingen är att skyddet numera är tillfredställande men att räddningstjänsten behöver fortsätta det förebyggande arbetet mot riskutsatta grupper och bibehålla sin nuvarande förmåga till räddningsinsats för att öka skyddet ytterligare mot denna olyckstyp.

2. Trafikolyckor - järnväg

Vid analys av trafikolyckor som involverar personbilar samt tunga fordon (lastbilar och bussar) framkommer att Hässleholms kommun uppvisar en svagt nedåtgående olyckstrend. Dock är antalet olyckor per 1000 invånare fortfarande högre än övriga Skåne och Sverige. Under den senaste perioden för handlingsprogrammet har räddningstjänsten utvecklat sin operativa förmåga vad gäller arbete på väg, losstagnung vid trafikolyckor samt förmåga att genomföra tung räddning med lastbil eller buss inblandad. Den höga förekomsten av olyckor ställer fortsatt krav på god kommunal beredskap för hantering av trafikrelaterade olyckor.

Hässleholm är en av södra Sveriges viktigaste järnvägsknutpunkter, där järnvägslinjer möts från fem olika riktningar. Även om spårtrafikolyckor är ovanliga utgör det en del av kommunens övergripande riskbild. Därför är det rimligt att det finns en god beredskap inom kommunen – både när det gäller utrustning och kompetens – för att kunna hantera eventuella spårtrafikolyckor på ett effektivt sätt.

3. Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB)

Sedan det senaste handlingsprogrammet antogs har det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld försämrats avsevärt, med flera konflikter och krig i våra närområden. Denna utveckling har

aktualiserat räddningstjänstens roll vid höjd beredskap och ställt nya krav på kommunens beredskapsorganisation.

Kommunens räddningstjänstorganisation utgör en av hörnstenarna i det moderna totalförsvaret. Sveriges räddningstjänster besitter stor kunskap och erfarenhet inom hantering av olyckor och kriser, men behöver nu även dimensioneras och utvecklas för att möta kraven vid höjd beredskap och i yttersta fall krig.

Det innebär att räddningstjänsten framöver måste tillförsäkras resurser för planering, utbildning, övning samt personella och materiella förstärkningar. Detta för att bygga upp den kompetens och kapacitet som krävs för att fullgöra uppdrag enligt kapitel 8 i lagen om skydd mot olyckor (LSO). Här ingår bland annat uppgifter som idag är relativt nya för räddningstjänsten, såsom upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden samt indikering, sanering och skyddsåtgärder mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.

Vidare omfattar uppdragen även första hjälpen och transport av skadade samt åtgärder för befolkningsskydd vid krissituationer.

7 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Räddningstjänsten, som är en del av kommunledningsförvaltningen, har ansvaret för förebyggande verksamhet enligt LSO. För den förebyggande verksamheten finns personella resurser i form av brandingenjörer, brandinspektörer och brandmän i den operativa skifttjänstgöringen. Verksamheten leds av verksamhetschef med brandingenjörskompetens, underställd räddningschefen. Verksamhetens materiella resurser utgörs främst av tillgång till IT-system med både stationär och mobil funktion. Räddningstjänstens resurser för förebyggande verksamhet redovisas i tabell 7.1. Resurserna är gemensamma i kommunerna Hässleholm och Perstorp.

Tabell 7.1. Resurser för förebyggande verksamhet i Hässleholm och Perstorp.

Befattningshavare	Antal	Kompetens/utbildning	Hel eller del av tjänst
Verksamhetschef	1	Brandingenjör	Del av tjänst (ca 60 %), utgör även biträdande Räddningschef i två kommuner samt Vakthavande befäl.
Brandingenjör	3	Brandingenjör	Del av tjänst (ca 90 %).
Brandinspektör	1	Annan högskoleutbildning samt brandman RiB, kompletterad med tillsyn A- och tillsyn B-utbildning.	Del av tjänst (ca 90 %)
Brandinspektör	1	Annan högskoleutbildning kompletterad med tillsyn A-utbildning	Del av tjänst (ca 50 %)
Operativ personal	2	Brandman/styrkeledare med tillsyn A-utbildning	Del av tjänst (ca 10 %)

7.1 Tillsyn

Räddningstjänsten ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Behörig att utföra tillsyn är räddningschef och dennes delegerade utsedda medarbetare. Myndighetsbeslut vid tillsyn får fattas av samma handläggare som genomför tillsynen. Beslut kopplade till vite måste fattas av kommunstyrelsen. Utförlig beskrivning av hur beslutsfattandet sker återfinns i räddningstjänstens delegationsordning.

De som genomför tillsyn har samtliga genomgått minst Tillsyn A eller motsvarande äldre utbildning. Tillsyn i verksamheter och på anläggningar som är av mer komplex karaktär, eller som är en farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO, genomförs av brandingenjör eller av verksamhetschefen för den förebyggande verksamheten.

Den enskilde har alltid ett ansvar att hålla ett skäligt brandskydd inom sin verksamhet. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett

skäligt brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen.

Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd. Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö.

I den strategiska tillsynsplanen, som är kommunens styrdokument för räddningstjänstens planering av tillsynsverksamheten enligt LSO och LBE, beskrivs vilka verksamheter och anläggningar som ska tillsynas enligt MCFs föreskrift MSBFS 2021:8. Behovet av tillsyn i dessa verksamheter/anläggningar bedöms utifrån tidigare erfarenheter och kunskaper som inhämtats vid tidigare tillsyn, vid eventuella räddningsinsatser och i samband med byggärenden. Således kan tidsfristen variera för olika verksamheter/anläggningar inom samma verksamhetsklass och fristen kan också justeras efter varje genomförd tillsyn i den specifika verksamheten/anläggningen. Tillsyn av anläggningar som beslutats omfattas av skyldigheterna i LSO 2 kap. 4 § ska genomföras minst vart tredje år.

Erfarenheter från räddningsinsatser är ett av de viktigaste urvalskriterium för tillsyn och det ska läggas ett särskilt fokus på erfarenhetsåterföring mellan den operativa verksamheten och den förebyggande för att öka skyddet i kommunen.

Tillsyn efter påtalat behov av annan myndighet, av allmänheten eller av egen personal ska prioriteras.

Tillsynerna ska så långt möjligt samordnas och det ska strävas efter att denna ska ske i samverkan med andra berörda myndigheter. Varje tillsyn ska dokumenteras och i de fall det finns brister som innebär att brandskyddet inte anses vara skäligt, ska ägaren eller nyttjanderättshavaren föreläggas om rättelse.

7.2 Stöd till den enskilde

Lagstiftningens intentioner är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpande brandskydd.

Information och utbildning om brandskydd och HLR är en viktig och stor del av det förebyggande arbetet. Räddningstjänsten genomför

regelbundet utbildning och informationsinsatser till enskilda, företag, föreningar och organisationer. De målgrupper som prioriteras är barn- och skolungdomar (förskolebarn, åk 5 och åk 8), personer med utländsk härkomst, äldre och anhöriga till äldre som bor kvar hemma samt fastighetsägare.

Informationsinsatser görs även digitalt och då genom information på hemsidan och i sociala medier. En särskild plan för digital information finns framtagen och syftet är att nå den breda allmänheten genom dessa informationsinsatser. Exempelvis kan följande kampanjer nämnas:

- Information om halt väglag och länk till Trafikverkets information (december-januari)
- Eldning utomhus (mars-april)
- Brandsäker camping (juni)
- Sommarkampanj – badvett, båtvett och grillning/eldning utomhus (juni-augusti)
- Suicidprevention (10/9)
- Elda rätt i höstrusket (september – november)
- Krisberedskap (oktober)
- Brandvarnardagen (1/12).

Målsättningen med information- och utbildningsstrategin är att olika målgrupper och den breda allmänheten ska erhålla utbildning och information utifrån den aktuella målgruppens förutsättningar och behov. Ambitionen är att höja skyddet mot olyckor för de som bor, vistas och verkar i kommunen.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll). Ansvarig nämnd är Kommunstyrelsen.

Rengöring och brandskyddskontroll utförs av två privata entreprenörer, Hässleholms Sot & Vent AB och L.J. Sot AB. Kommunen är därmed indelad i två sotningsdistrikt där skorstensfejarmästaren ansvarar för var sitt geografiskt område, kallat distrikt 1 och distrikt 2. Avtalstiden för respektive entreprenör förlängs med två år i sänder fr.o.m. 1 januari 2019 för L.J. Sot AB samt fr.o.m. 1 januari 2009 för Hässleholms Sot & Vent AB. Totalt omfattas Hässleholms kommun av cirka 14 800 objekt med förbränningsanordningar (år 2024).

För att utföra brandskyddskontrollerna i kommunen har Hässleholms Sot & Vent AB ett resursbehov av fyra årsarbetskrafter och L.J. Sot AB ett resursbehov av tre årsarbetskrafter. Kommunen har tagit fram en särskild rutin för uppföljning av entreprenörens arbete. Uppföljningen genomförs en gång per år av Räddningstjänsten.

Frister för brandskyddskontroll, och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa, har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Kommunen har beslutat om frister för rengöring och med stöd av MSBFS 2014:6 har kommunen beslutat att ändra intervall för några enstaka anläggningar. Kommunstyrelsen fastställer taxa för rengöring och brandskyddskontroll, dessa taxor räknas upp årligen enligt sotningsindex.

Om det kan medges ur brandskyddssynpunkt kan en enskild ansöka om att utföra rengöring på den egna fastigheten (s.k. "egensotning") eller i vissa fall låta annan än den upphandlade entreprenören utföra rengöringen. Tjänstemän på Räddningstjänsten hanterar ansökningar om egensotning/annan utförare, enligt delegationsordning. Skorstensfejarmästarna utgör remissinstans i egensotningsärenden, både vad gäller anläggningens status och den sökandes kompetens. Medgivande om egensotning ska gälla tills vidare om inget annat beslutas.

Räddningstjänstens mål är att tydliggöra för den enskilde, genom att på kommunens hemsida ge information och vägledning om sotningsverksamheten, bland annat genom att upplysa om vilka entreprenörer som utför sotning och brandskyddskontroll samt hur en anmälan om egensotning går till. Målet är att under 2026 ta fram en e-tjänst för ansökan om egensotning som komplement till nuvarande ansökningsblankett.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

7.4.1 Eldningsförbud

Hässleholms kommun har meddelat föreskrift om eldningsförbud med stöd av förordningen om skydd mot olyckor och gäller när de har kungjorts eller vid den senare tidpunkt som anges i beslutet. Det finns i två nivåer i kommunens föreskriftsmallar, en lägre och en högre. De nordostliga kommunerna i Skåne gör, genom vakthavande befäl i Kristianstad, en samlad bedömning, vilken ligger till grund för val av nivå. Normalt brukar brandrisken stegra i nivå över tid, vilket innebär att det är att föredra att välja den lägre nivån som första åtgärd. Beslut om eldningsförbud grundar sig på de uppgifter som hämtas från informationssystemet Brandrisk skog och mark samt allmän väderinformation om sol, vind, regn etc.

7.4.2 Remiss- och yttrandehantering

Inom kommunen hanterar Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen (MSF) ärenden enligt Plan- och bygglagen (2010:900). Räddningstjänsten har möjlighet att stödja MSF, vara sakkunnig i brandfrågor i stora delar av byggprocessen samt vara remissinstans.

Även kommunens planprocesser hanteras av MSF. Räddningstjänsten har möjlighet att stödja genom att t.ex. beakta och bedöma risker som avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt beakta sådant som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser. Det kan gälla behov och möjlighet till utrymning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning, brandposter och övrig brandvattenförsörjning samt behov av framkomlighet för räddningstjänstfordon.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) är socialförvaltningen den förvaltning som hanterar ärendena. Räddningstjänsten har möjlighet att bistå och yttra sig på remisser i frågor angående om den aktuella lokalen har ett skäligt brandskydd med avseende på den verksamhet som ska bedrivas i lokalen eller inte.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt Lag (2024:1082) om hotell- och pensionatsrörelser. Räddningstjänsterna i Skåne har genom en samverkansgrupp tagit fram gemensamma standardsvar till några vanligt förekommande remisser från polisen. Det gäller bland annat cirkusverksamhet, pyrotekniska uppskjutningar, valborgsbål, löpartävlingar och dylikt. Målsättningen med likriktningen är att göra det lättare för evenemangsansvariga att veta vad som gäller och att det är samma riktlinjer oavsett vilken kommun i Skåne man väljer att ha sitt evenemang i.

Räddningstjänsten är remissinstans till länsstyrelsen och MSF i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken.

I samband med yttranden enligt alkohol- respektive ordningslagen, samt i samband med granskning av bygglovsärenden och vid yttranden i miljöärenden, bedöms behov av tillsyn enligt LSO. I förekommande fall genomförs tillsyn enligt LSO som en del i yttrandeprocessen.

Räddningstjänsten bistår också Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar och järnvägar, där man beaktar insattider, översvämningsrisk, avstånd till riskobjekt och till vattenskyddsområden.

7.4.3 Riskutsatta grupper

Utifrån visionen "Ingen ska omkomma eller skadas till följd av brand" har Myndigheten för civilt försvar prioriterat fem åtgärdsområden. Sett till kommuninvånarperspektivet fokuserar räddningstjänsten

Hässleholm främst på tre av dessa, *Stärka riskutsatta individers brandskydd i hemmiljö, Stärka kunskapen att förebygga och agera, Öka antalet fungerande brandvarnare.*

Räddningstjänsten arbetar med att medvetengöra vikten av att ha fungerande brandvarnare i bostaden. Som en del i detta arbete genomförs riktade insatser, bland annat genom att ge information vid hembesök i flerbostadshus, och där bostäder drabbats direkt eller indirekt av brand. Räddningstjänsten kommer fortsättningsvis också att inrikta sig på utanförskapsområden, för att sprida kunskap och ge råd om hur man kan stärka sitt brandskydd.

Räddningstjänsten har sedan tidigare inlett ett samarbete med kommunens sotningsverksamhet. Vid brandskyddskontrollerna informerar sotarna om grundläggande brandskydd, samt lyfter fram vikten av att ha en fungerande brandvarnare. I de bostäder som saknar fungerande brandvarnare, sätter sotaren upp en sådan. Räddningstjänsten eftersträvar fortsättningsvis att skapa nya kanaler och metoder för att förebygga bränder i bostäder, hos såväl riskutsatta grupper som samhället i stort.

7.4.4 Företagslots

Företagslotsen är en hjälp till företagaren inför en nyetablering eller expanderings av ett redan befintligt företag och består av samlad kompetens inom flera aktuella områden för att besvara frågor och funderingar. Räddningstjänsten ingår i gruppen som sakkunnig inom brand för att förklara vilka handlingar och åtgärder som kan behövas vid en etablering i kommunen.

7.4.5 Suicidprevention

I Hässleholms kommun har en strategi för suicidprevention tagits fram. Strategin för suicidprevention anger riktning och fokusområden för arbetet under perioden 2025–2029. Strategin ska tydliggöra kommunens suicidpreventiva arbete utifrån prioriterade fokusområden.

Räddningstjänsten har varit mycket delaktig i kommunens suicidpreventiva arbete under flera år. Exempelvis har representanter från räddningstjänsten medverkat i den kommunövergripande arbetsgruppen som bland annat tagit fram den kommunala strategin och handlingsplanen. Personal från räddningstjänsten har också genomfört flera utbildningsinsatser inom området till den egna personalen, dessa är bland annat *Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA)* och *Akut omhändertagande av självmordsnära person (AOSP)* som har koppling till Karolinska institutet.

Räddningstjänsten kommer framöver fortsatt att vara en aktör i det suicidpreventiva arbetet. Bland annat kommer utbildningsinsatserna

att fortsätta, men ambitioner finns också att arbeta med att identifiera riskmiljöer och förebygga suicid vid fysisk planering.

7.4.6 Brottsförebyggande arbete

Räddningstjänsten bidrar i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i kommunen genom representation i Brottsförebyggande rådet (Brå) samt genom representation i ReAgeras arbetsgrupper.

ReAgera är en kunskapsbaserad drog- och brottsförebyggande samverkansform mellan myndigheter på lokal nivå. Till skillnad från det lokala Brottsförebyggande rådet har ReAgera en mer kommunövergripande funktion och ett mer operativt uppdrag med målsättningen att öka hässleholmarnas upplevelse av säkerhet och trygghet, förebygga och minska brottslighet, psykisk ohälsa bland barn och unga samt öka den gemensamma handlingsberedskapen i kommunen.

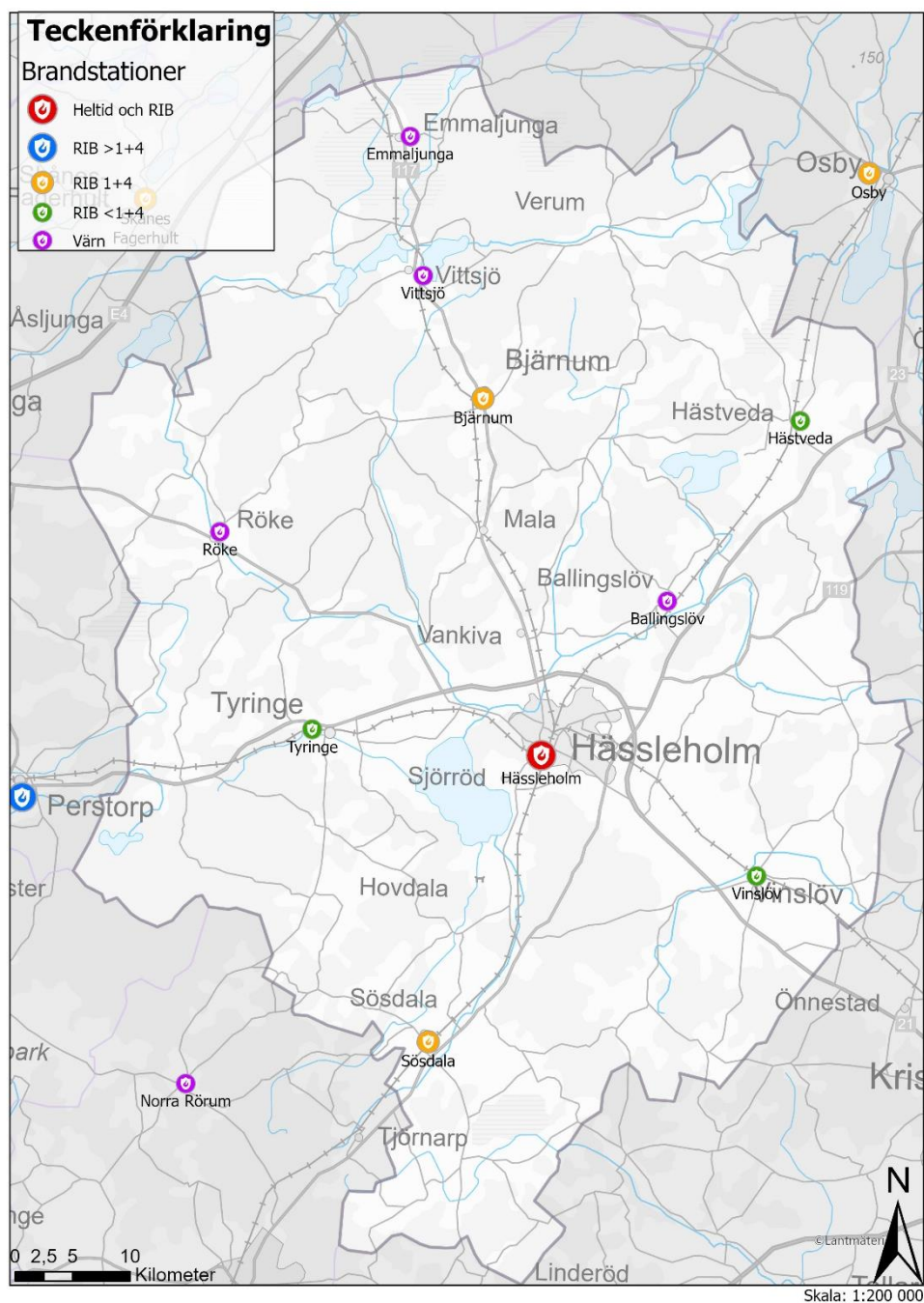
Mot bakgrund av den nya lagen (SFS 2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete har ReAgeras strategiska ledningsgrupp tillsatt arbetsgrupper från olika delar av kommunorganisationen, för att inhämta statistik och fakta om förekommande brottsproblem i kommunen. Med denna kartläggning görs specifika lägesbilder som därefter sammanställs till en gemensam lägesbild för hela kommunen. Räddningstjänsten bidrar i detta arbete genom att vara representerade i två arbetsgrupper, EST samt Företag som brottsverktyg.

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Detta kapitel beskriver räddningstjänstens operativa verksamhet och förmåga.

8.1 Övergripande

8.1.1 Tillgång till egna resurser

Figur 8.1. Brandstationernas placering och bemanning. Osby, Perstorp, Skånes Fagerhult och Norra Rörm brandstationer ingår inte i Hässleholms kommun men återges ändå för att redovisa placering och bemanning av brandstationer som syns på kartbilden.

Hässleholm kommuns räddningstjänst består av en heltidsstation, fem RIB-stationer och fyra räddningsvärn. Hässleholms heltidsstation har en grundbemanning med en insatsledare, en styrkeledare och fem brandmän (1+1+5) med 90 sekunders anspänningstid samt två brandmän RIB med 10 min anspänningstid. Minimumbemanning på heltiden är 1+1+4. Bjärnum och Sösdala brandstationer är bemannade med 1+4 med 5 min anspänningstid. Tyringe brandstation är bemannad med 1+2 med 5 min anspänningstid. Hästveda och Vinslöv brandstationer är bemannad med 0+2 vardagar mellan kl. 18.00-06.00 samt från fredag kl. 18.00 till måndag kl. 06.00.

Tabell 8.1. Bemanning, anspänningstid och urval av operativa resurser på respektive brandstation i kommunen.

Station	Bemanning	Anspänningstid	Resurser
Hässleholm	Heltid: Grundbemanning 1+1+5 Minimibemanning 1+1+4 RIB: 0+2	90 sek 10 min	Insatsledare (ledningsresurs) Styrkeledare heltid Släck-/räddningsenhet (CAFS/skärsläckare) Släck-/räddningsenhet Höjdenhet Tankenhet Lastväxlare Materieldepå Tung räddningsdepå Restvärdesdepå Bandvagn Båt Mindre räddnings- enhet/pickup UAS
Bjärnum	1+4	5 min	Styrkeledare RIB Släck-/räddningsenhet Tankenhet/Lastväxlare Sjukvårdscontainer (Region Skåne)
Tyringe	1+2	5 min	Styrkeledare RIB Tankenhet Djurlivräddningsenhet
Hästveda	0+2	5 min vardagar kl. 18-06 samt fre kl. 18 till mån kl. 06. Övrig tid ingen beredskap	FIP-enhet (CAFS)
Vinslöv	0+2	5 min vardagar kl. 18-06 samt fre kl. 18 till mån kl. 06. Övrig tid ingen beredskap	FIP-enhet (Skärsläckare)
Sösdala	1+4	5 min	Styrkeledare RIB Släck-/räddningsenhet Tankenhet/Lastväxlare

Räddningsvärn finns i Ballingslöv, Emmaljunga, Vittsjö och Röke. Räddningsvärnen har ingen beredskap utan personalen kallas in vid behov med tjänsteplikt enligt 6 kap. 1 § lag om skydd mot olyckor.

Materiella resurser för räddningsvärnen består av tre moderna FIP-enheter med släcksystem Fire Express (Ballingslöv, Vittsjö och Röke) samt en släck-/räddningsenhet (Emmaljunga). Uppgifter för räddningsvärnen är första skadebegränsande insats (FIP) vid brand i byggnad, brand utomhus, trafikolycka, utsläpp av farliga ämnen m.m. Även för att skapa uthållighet vid större insatser genom att kunna sköta vattenförsörjning, eftersläckning eller bevakning efter insatser.

Tabell 8.2. Räddningsvärn utan beredskap. Bemanningen på respektive värn är mellan 7-10 personer.

Räddningsvärn	Resurser
Ballingslöv	FIP-enhet (Fire Express)
Emmaljunga	Släck-/räddningsenhet
Vittsjö	FIP-enhet (Fire Express)
Röke	FIP-enhet (Fire Express)

8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Räddningstjänsten har samarbetsavtal med Perstorp kommun gällande räddningschef, verksamhetsledning, samverkan kring räddningsresurser och förebyggande verksamhet, m.m. Samarbetsavtalet innebär att räddningsresurserna kan nyttjas gemensamt mellan kommunerna.

Inom räddningstjänsterna i nordöstra Skåne finns ett långtgående räddningstjänstsamarbete och räddningsresurserna ingår i en gemensam övergripande ledning lokaliserad i räddningscentralen i Kristianstad (RC Kristianstad). RC Kristianstad tillhör ett gemensamt räddningsledningssystem i Skåne, där även räddningscentralerna i Malmö (RC Syd) och Helsingborg (RC Bårslöv) ingår. Inom Skåne finns en överenskommelse om att kunna larma räddningsresurser oavsett organisationstillhörighet och att vid behov bistå varandra vid insatser och för att upprätthålla beredskap (Överenskommelse om Räddsam Skåne, 2021-02-18). Det finns även gemensam stab- och ledningsfordon med tillhörande stabsfunktioner.

Hässleholms kommun har även överenskommelse med Räddningstjänsten Syd/Räddningstjänsten Skåne Nordväst samt övriga räddningstjänster i Skåne om nyttjande av varandras specialresurser. Genom dessa överenskommelser finns tillgång till specialresurser såsom kemenheter, dykresurser, tung räddning och räddning på hög höjd.

8.1.3 Alarmering av räddningsorganet

Räddningstjänstens resurser larmas ut av räddningscentralen i Kristianstad (RC Kristianstad) genom avtal med Trygghets- och räddningscentralen i Skåne Nordost AB (TRC). TRC är ett gemensamt bolag som ägs av medlemskommunerna Bromölla, Hässleholm, Hörby, Kristianstad, Osby och Östra Göinge. Förutom alarmering av räddningsresurser tillhandahåller TRC andra larmcentraltjänster såsom brand- och inbrottslarm, trygghetslarm, kameraövervakning, driftslarm och driftjourer m.m.

Via det statliga avtalet tar SOS Alarm AB hand om alla 112-samtal och intervjuar den hjälpsökande. Genom intervjun fastställs vad som har inträffat, var det har skett och i vilken omfattning olyckan innebär. Under intervjun har larmoperatör och vakthavande befäl vid RC Kristianstad medlyssning och beslutar om huruvida det ska inledas en kommunal räddningsinsats. Vid behov av räddningsinsats larmas räddningstjänstens enheter ut med hjälp av SOS tjänst Dynamisk Resurshantering (DRH). Via DRH larmas närmsta lämpliga resurser via förbestämda kravställda styrkor som beslutats på delegation från räddningschefen. De kravställda styrkorna är anpassade och dimensionerade efter det förväntade behovet på olyckan. Den övergripande ledningen kan dock anpassa resurserna som larmas utefter de aktuella förutsättningarna.

RC Kristianstad arbetar i SOS Alarm AB:s Zenitsystem. För alarmering av räddningsenheterna finns på respektive brandstation en övervakad LarmNet-lina som används för larmutskick från RC Kristianstad till respektive brandstation. Vid avbrott i LarmNet sker utalarmering via reservväg som går via radio i RAKEL-nätet. På varje brandstation sker sedan utalarmering av RIB-personal via personsökare. Vid störningar eller avbrott på RC Kristianstads verksamhet finns avtal med SOS Alarm AB om att de kan utgöra redundans genom att alarmeringen vid sådana tillfällen flyttas över till annan SOS central.

Vid avbrott i teletrafiken som drabbar både fast och mobil telefoni hos flera teleoperatörer eller när det i andra fall inte går att ringa 112 ska det säkerställas att allmänheten kan få hjälp att alarmera samhällets räddningsresurser. Detta säkerställs genom att i det aktuella området bemanna upp brandstationen eller placera ut ett räddningsfordon på lämplig plats dit allmänheten kan bege sig för att larma. Vid sådana tillfällen informeras allmänheten via "Viktigt meddelande till allmänheten".

8.1.4 Brandvattenförsörjning

För att vid insatser försörja räddningstjänsten med brandvatten finns brandposter anslutna till kommunens allmänna vattenledningsnät. Brandposternas antal och placering bestäms i samråd med räddningstjänsten av det bolag som har ansvar för vattenförsörjningen i kommunen (Hässleholms Vatten).

I glesbefolkade områden på landsbygden sker brandvattenförsörjning med hjälp av räddningstjänstens tankbilar. Räddningstjänsten har även möjlighet att med egna pumpar ta vatten från sjöar eller andra vattendrag.

8.1.5 Responstid

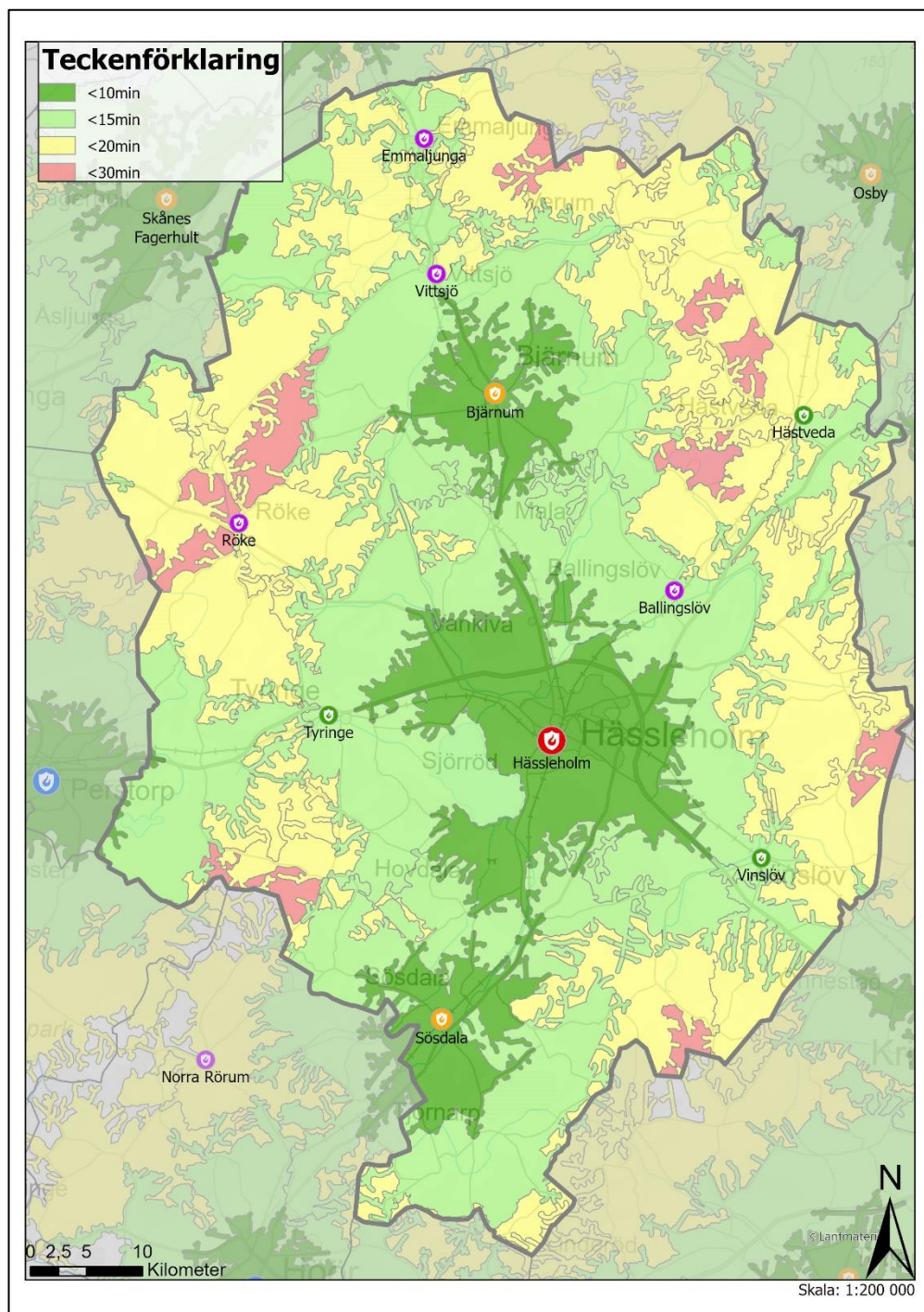
Genom att analysera tidigare händelser går det att utläsa tid från att larm inkommer till 112 till dess att första räddningsresurs är framme på plats. Det skapar en bild över hur räddningstjänstens resurser är fördelade över kommunen och i förhållande till där olyckor inträffar.

Mediantiden från att 112-samtalet inkommit till dess att första räddningsresurs blev larmad var 2,03 minuter under åren 2020-2024 enligt räddningstjänstens insatsstatistik. Den totala responstiden från att 112-samtalet inkommit till dess att första räddningsresurs var framme på platsen i olika delar av kommunen redovisas i tabell 8.8.3.

Tabell 8.8.3. Responstider (tid från 112-samtal till att första räddningsresurs är på plats i olika delar av kommunen, mediantid i minuter, under åren 2020-2024. Tiderna är hämtade från räddningstjänstens insatsstatistik i verksamhetssystemet Daedalos.

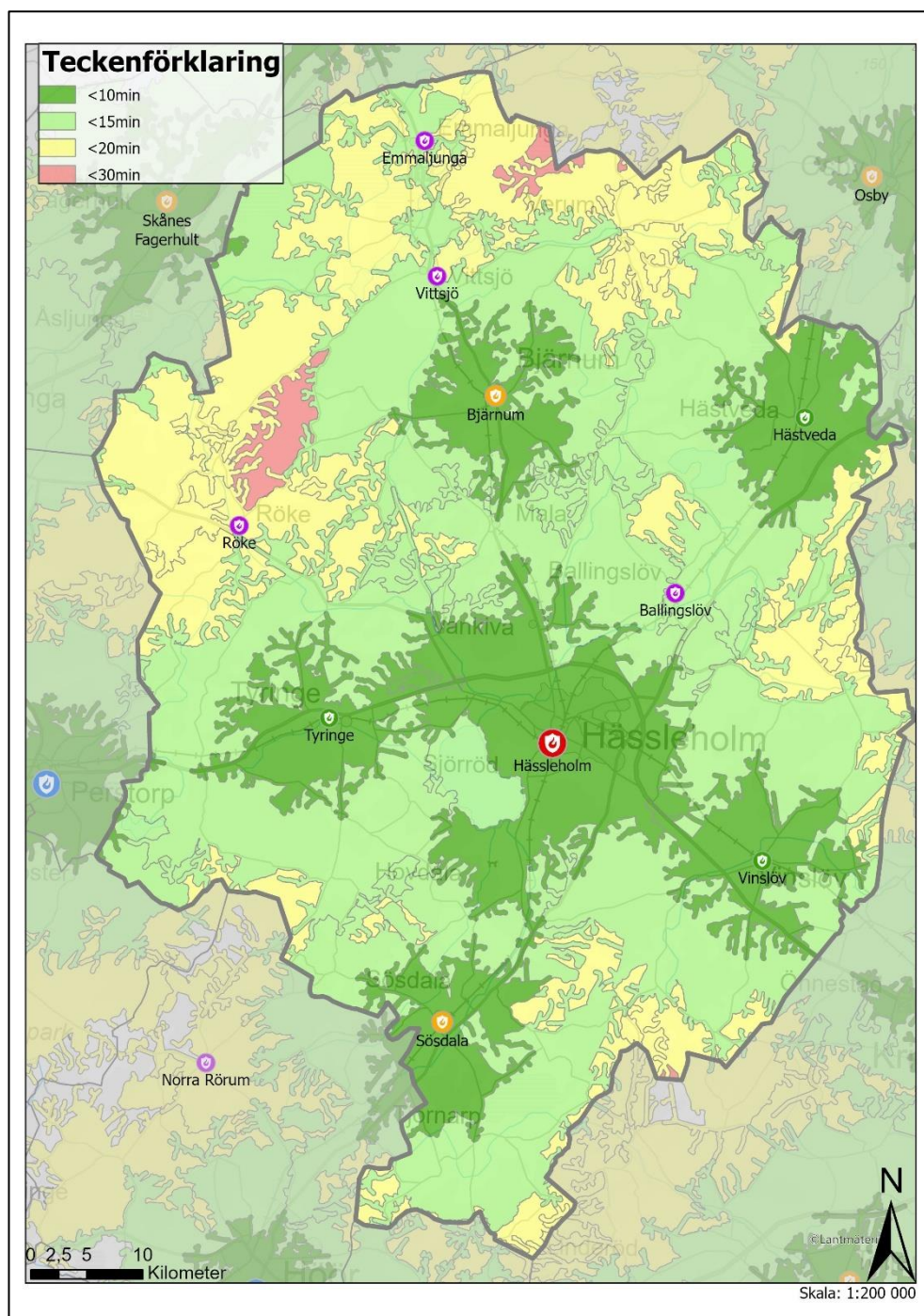
Insatsområde	Responstid
Hässleholm	8,1 min
Bjärnum	9,6 min
Tyringe	10,5 min
Hästveda	11,4 min
Vinslöv	11,3 min
Sösdala	10,2 min
Ballingslöv	15,4 min
Emmaljunga	16,0 min
Vittsjö	11,5 min
Röke	18,2 min

Körtidsanalyser för stationer i egen och angränsande organisationer visar att alla boende i kommunen nås av en 1+4 styrka med möjlighet till invändig livräddning (rökdykning) inom 20 minuter, se illustration i figur 8.2.

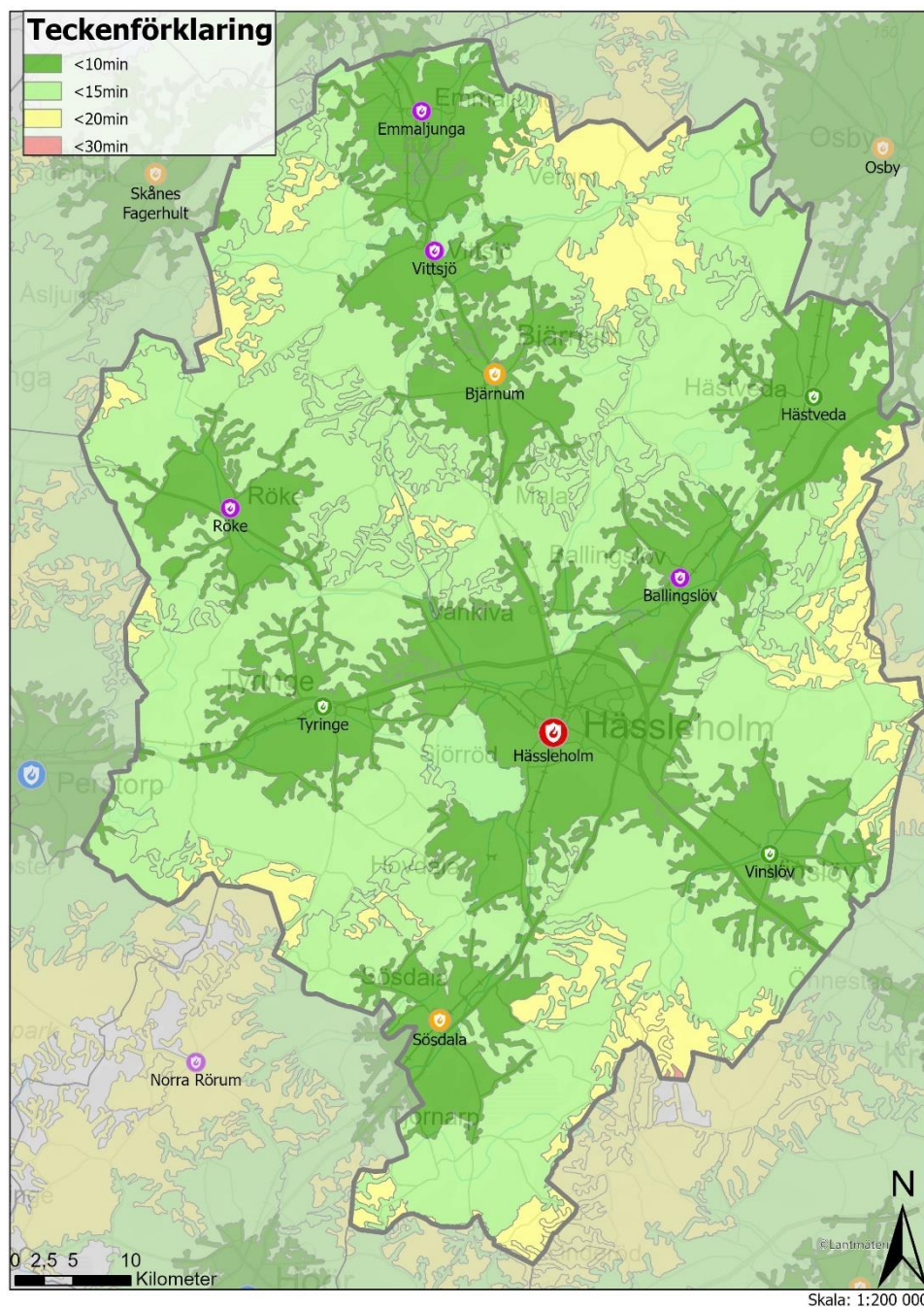
Figur 8.2. Visar insattstider (anspanningstid + körtid) för räddningsresurser med egen förmåga till invändig livräddning genom rökdykning. Figuren visar att alla boende i kommunen nås av en räddningsresurs som kan genomföra invändig livräddning genom rökdykning inom 20 minuter insattstid. Röda områden (<30min) är obebyggda områden utan körvägar.

Figur 8.3 visar insatstider för räddningsresurser i beredskap med lägst en förmåga att genomföra en inledande skadebegränsande insats. Figuren visar både egna och angränsande kommuners resurser.

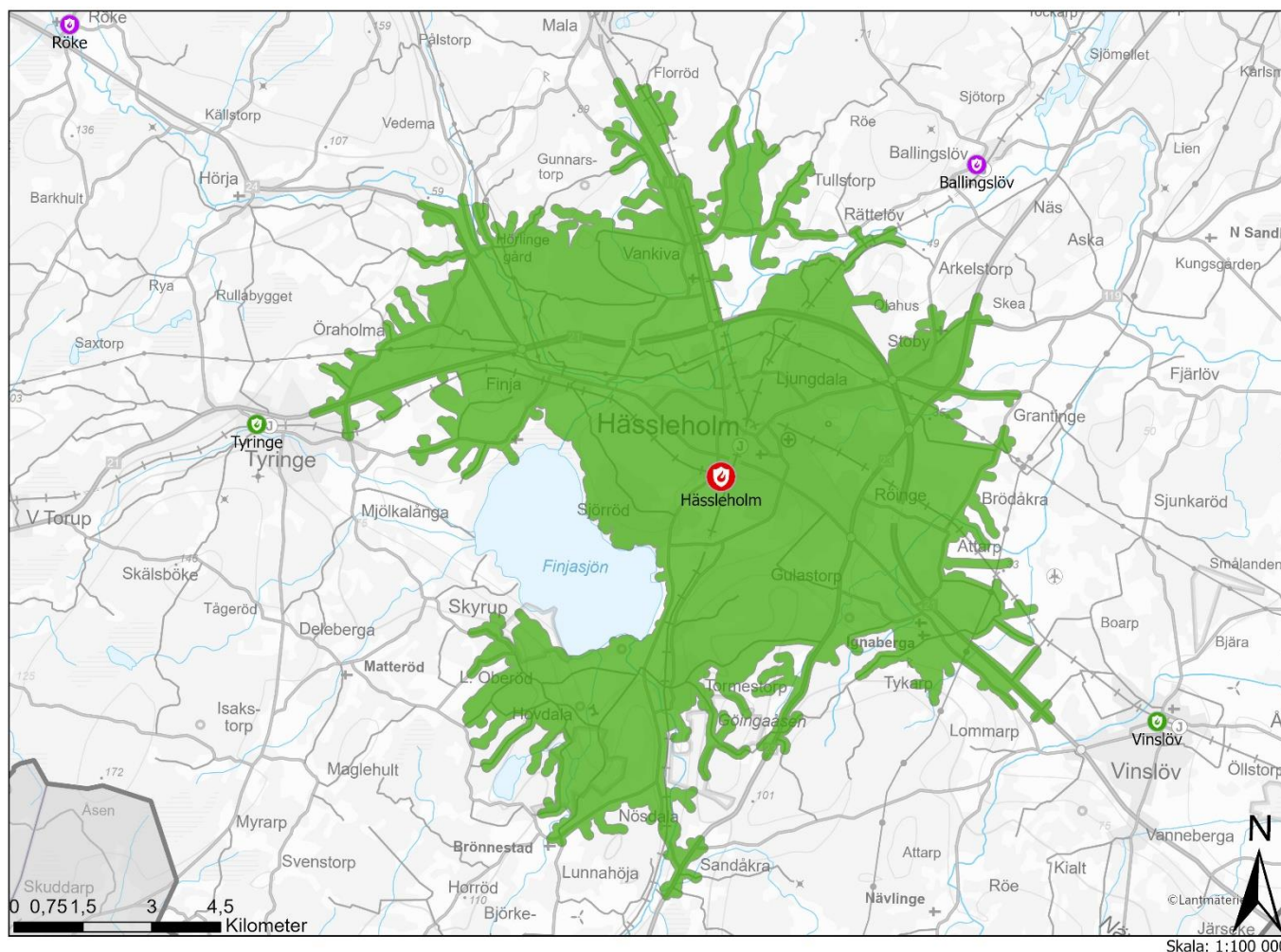
Figur 8.3. Visar insatstider (anspänningstid + körtid) för räddningsresurser i beredskap med en förmåga att genomföra en inledande skadebegränsande insats.

Insatstider för alla typer av räddningsresurser (heltid, RIB och värn) som har förmåga att genomföra en inledande skadebegränsande insats visas i figur 8.4. Figuren visar att alla områden av kommunen nås av en räddningsresurs under 20 minuter och de flesta områden nås mellan 10-15 minuter.

Figur 8.4. Visar insatstider (anspänningstid + körtid) för räddningsresurser (heltid, RIB och värn) som har en förmåga att genomföra en inledande skadebegränsande insats.

Utrymning med hjälp av räddningstjänstens höjdfordon upp till en höjd av 23 meter kan ske inom områden som nås inom 10 minuters insatstid, vilket framgår av figur 8.5.

Figur 8.5. Visar området som nås av höjdfordon inom 10 minuter insatstid.

8.1.6 Överlåtande åt annan att genomföra skadebegränsande åtgärder

Vid en olycka är ett snabbt ingripande ofta betydelsefullt för att begränsa skadorna. I de allra flesta fall finns det civila personer eller andra aktörer som befinner sig närmre olyckan än räddningstjänstens resurser och som kan genomföra åtgärder för att begränsa skadorna innan räddningstjänstens resurser kan komma till olycksplatsen.

Räddningstjänsten i Hässleholm har idag inte överlåtit åt någon annan aktör (undantaget andra räddningstjänstorganisationer eller våra egna räddningsvårn som kallas ut enligt tjänsteplikt) att genomföra skadebegränsande åtgärder. Dock är ambitionen att under handlingsprogrammets giltighetsperiod utreda möjligheterna att larma semi-professionella aktörer (exempelvis väktare/vaktbolag) som befinner sig geografiskt närmst en inträffad olycka.

8.1.7 Samverkan med andra aktörer

Räddningstjänsten samverkar regelbundet med flera andra aktörer i samhället. Dagligen sker samverkan med ambulanssjukvården (Premedic och Region Skåne), polismyndigheten och Trafikverket i det dagliga operativa arbetet. Det finns även flertalet andra aktörer som räddningstjänsten kan samverka med vid behov. Ett urval redovisas i tabell 8.4 tillsammans med vilken typ av samverkan eller stöd som är aktuellt. Andra aktörer såsom lantbrukare, maskinentreprenörer, försäkringsbolag, transportföretag, bärgare, fastighetsägare med mera finns identifierade och kan aktiveras via både räddningscentralen och egna operativa enheter.

Tabell 8.4. Urval av aktörer som räddningstjänsten kan samverka med vid behov.

Organisation:	Samverkan:
Sjukvården (Region Skåne, Premedic)	Daglig operativ samverkan med ambulanssjukvården. Vid särskilda händelser samverkan med akutsjukhus.
Polismyndigheten	Daglig operativ samverkan och vid särskilda händelser
Trafikverket	Samverkan vid händelser främst kring väg eller järnväg.
Sjöfartsverket	Stöd exempelvis med hjälp av Search-And Rescue-helikopter lokaliserad på Kristianstad Airport.
Försvarsmakten	Stöd vid större räddningsinsatser såsom skogsbränder etc.
Länsstyrelsen Skåne	Samordning av större insatser.
Brandskyddsföreningen (restvärdesräddning)	Samverkan med restvärdesledare och miljörestvärdesledare vid bränder och andra olyckor.
Myndigheten för civilt försvar (fd. MSB)	Stöd genom nationella förstärkningsresurser inom skogsbrand, översvämning, oljeutsläpp, CBRN, sök och räddning, samverkan och ledning (FSOL), värdlandsstöd och luftburen sjuktransport.

8.1.8 Varning och information till allmänheten

Vid allvarliga händelser och olyckor ska allmänheten kunna varnas och informeras. Vid omedelbar fara för skada på liv, hälsa, egendom och miljö kan räddningstjänsten använda sig av systemet "Viktigt meddelande till allmänheten". Systemet består av meddelande via radio och tv och kan, om räddningsledningen beslutar, föregås av signalen "Viktigt meddelande". Viktig meddelande-signalen sänds ut via tyfoner i flera tätorter och består av upprepande 7 sekunder långa ljudstötar med 14 sekunders paus mellan. Viktigt meddelande kan även sändas ut via SMS till de personer som befinner sig inom ett visst område.

När Viktigt meddelande-signalen ges ska allmänheten bege sig inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på riks- eller lokalradion för vidare information och instruktioner.

För att varna och informera allmänheten vid händelser som inte akut hotar liv, hälsa, egendom och miljö kan räddningstjänsten använda sig av systemet "Myndighetsmeddelande". Ett myndighetsmeddelande sänds endast lokalt i Sveriges Radio P4 och det föregås aldrig av signalen "Viktigt meddelande". Myndighetsmeddelandet kan även skickas ut som SMS till de telefoner som finns registrerade på en adress inom berört område.

8.2 Per olyckstyp

Detta avsnitt syftar till att beskriva räddningstjänstens samlade förmåga att genomföra räddningsinsatser vid de typ av händelser som identifierats under kapitel 4. För att skapa effektiva räddningsinsatser krävs att lämpliga räddningsresurser responderar vid en händelse. Räddningsresursernas förmåga att åstadkomma effekt bygger på vilken bemanning, utrustning och kompetens personalen har samt inom vilken tid resursen kan vara framme på plats vid olyckan. De enskilda räddningsresursernas operativa förmåga finns redovisat i ett separat styrdokument inom räddningstjänsten (Operativ förmåga inom Hässleholms kommun). Räddningsresursernas förmåga beskrivs där i fyra olika nivåer, där första nivån (nivå ett) innebär en resurs som ska kunna utföra initiala åtgärder mot den aktuella olyckstypen i syfte att begränsa eller fördröja skadeutvecklingen i väntan på förstärkning. Nivå två innebär en resurs som självständigt kan hantera mindre omfattande räddningsinsatser och vid större räddningsinsatser kan genomföra vissa typer av nyckeluppgifter som krävs för att åstadkomma effekt, utöver de första inledande åtgärderna. Nivå tre och fyra innebär ytterligare tillägg av särskilda nyckeluppgifter som kan krävas i vissa fall av händelser. Att en resurs innehar en högre nivå innebär även att resursen innehar underliggande förmågor. Förmågor, effekter och uppgifter för olika nivåer redovisas i tabell 8.5. Räddningsresursernas förmåga redovisas tabell 8.6

Den interna övningsverksamheten är en förutsättning för att upprätthålla räddningstjänstens operativa förmåga. En intern grupp

med heltidsanställd brandpersonal har ansvar för planering och upplägg av övningarna. Förmågebeskrivningen utgör grunden för planering av övningsverksamheten. Övningsaktiviteter och riktlinjer för personalens utbildning och kompetens finns sammanställt i särskilda styrdokument inom räddningstjänsten (Operativ förmåga – övningsaktiviteter).

Ansvaret för genomförandet av övningar och utbildningar fördelas på uttryckande personal. Genomförda övningar registreras på individnivå för att kunna göra uppföljningar. Antalet övningstimmar per år varierar mellan heltidspersonal och räddningsmän i beredskap. Heltidspersonalen schemaläggs för 160 övningstimmar per år, RiB-personal övas cirka 50 timmar per år.

Tabell 8.5. Visar effekter och uppgifter som räddningsresurser i de olika nivåerna ska klara av inom olika olyckstyper.

	Effekter och uppgifter Brand i byggnad	Effekter och uppgifter Brand i skog och mark	Effekter och uppgifter Brand i fordon
Nivå 1	Fördröja eller begränsa skador Spärra av Utvändig släckning och livräddning	Förbereda för insats i väntan på förstärkning	Utföra livräddning vid brand i fordon
Nivå 2	Steglivräddning med bärbar stege upp till höjd av 11 meter Genomföra invändig livräddning och släckning via förstärkning av andra rökdykarresurser Hantera soteld Brandgasventilera med fläkt	Släcka mindre brand i skog och mark (ca 100 m ²) Påbörja släckning av bränder i skog och mark i ett större område Utföra vattentransport till slangsystem för skogsbrand med hjälp av tankbil eller motorspruta	Släcka brand i mindre fordon (personbil, minibuss) med vatten eller annan släckutrustning
Nivå 3	Invändig livräddning och släckning vid normal riskbild (rökdykning utan restriktioner)	Genomföra släckning vid med tidskrävande och mer komplicerade bränder i skog och mark	Släcka brand i större fordon (lastbil, buss) med vatten eller annan släckutrustning
Nivå 4	Invändig livräddning och släckning i komplexa miljöer och/eller med hög riskbild (rökdykning med restriktioner) Utvändig livräddning med höjdfordon upp till höjd av 23 meter Brandgasventilera genom håltagning i tak och väggar	Specialutrustning och kompetens för att hantera större bränder i skog och mark.	Släcka brand i tåg, större arbetsmaskiner med vatten eller annan släckutrustning Släcka brand i fordon med alternativa drivmedel

	Effekter och uppgifter Trafikolycka	Effekter och uppgifter Olyckor med farliga ämnen	Effekter och uppgifter Drunkning	Effekter och uppgifter Naturolyckor
Nivå 1	Spärra av Säkra skadeplats Skapa tillträde Genomföra livräddande urtag (ej fastklämd) Ge sjukvård	Genomföra livräddning, iförd branddräkt och andningsskydd, av enstaka personer (ej fastklämd) som befinner sig i farligt område med farliga ämnen. Bedöma initialt riskområde, initiera utrymning och spärra av riskområdet Samla upp mindre läckage	Is- och vattenlivräddning från brygga, strandkant eller bärande is med hjälp av kastlina eller livboj	Spärra av Förbereda insats i väntan på förstärkning Utföra räddningssågning
Nivå 2	Enklare losstagnation av personer med verktyg för att klippa, bända, trycka etc.	Grundläggande akuta åtgärder för att förhindra eller begränsa spridning av farliga ämnen Genomföra insats i splashdräkt i okomplicerad riskmiljö (med kända kemiska ämnen) Indikering av risk för explosiv atmosfär	Is- och vattenlivräddning med ytbärgardräkt och räddningsbräda upp till 300 meter från land/säker plats	Utföra mindre länsumpning
Nivå 3	Komplicerad losstagnation och kunna säkra, stabilisera samt utföra losstagnation vid olyckor med tyngre fordon (lastbil, buss)	Kemdykarinsats i kemdykardräkt i okomplicerad riskmiljö (med kända kemiska ämnen), inomhus såväl som utomhus, för att förhindra eller begränsa spridning av farliga ämnen Sanering av kontaminerade personer och utrustning Utföra indikering av vanliga gaser och radioaktiva ämnen	Vattenlivräddning i ytbärgardräkt med båt Genomföra livräddning under ytan utifrån genomförd riskbedömning Kunna genomföra eftersök av försvunnen person i strandnära vatten.	Genomföra invallning, större länsumpning, proppning, länsning.
Nivå 4	Specialutrustning och kompetens att hantera tung räddning, exempelvis tyngre/högre lyft vid buss- eller lastbilsolycka	Genomföra större räddningsinsatser vid mer komplexa och omfattande olyckor med farliga ämnen. Kunna bistå vid tätning och uppsamling av större läckage med hjälp av Perstorps regionala kemresurs	Kunna utföra vattenlivräddning under vattenytan genom dykning med luftflaskor. Kunna genomföra insats i större vattendrag, sjö eller hav med båt som innebär krav på nautisk kompetens eller samverkan med statliga sjöräddningsenheter.	Undsätta personer i samband med storm, extrema snöoväder, översvämning, ras och skred m.m.

Tabell 8.6. Tabellen sammanställer förmåga för olika räddningsresurser.

Område	Hässleholm	Bjärnum	Tyringe	Hästveda	Vinslöv	Sösådal
Brand i byggnad	4	3	2	1	1	3
Brand i skog och mark	4	3	2	1	1	3
Brand i fordon	4	3	3	2	1	3
Trafikräddning	4	2	1	1	1	2
Farliga ämnen	4	2	1	1	1	2
Drunkning	3	2	2	1	1	2
Naturolyckor	4	2	1	1	1	2
	Förklaring Förmåga nivå 1 Förmåga nivå 2 (inkluderar förmåga nivå 1) Förmåga nivå 3 (inkluderar förmåga nivå 1-2) Förmåga nivå 4 (inkluderar förmåga nivå 1-3)					

8.3 Ledning i räddningstjänsten

Ledning av räddningstjänstverksamheten inom Hässleholm består av en övergripande ledning i räddningscentralen i Kristianstad (RC Kristianstad). Normalbemanningen i RC Kristianstad består av ett vakthavande befäl med 90 sekunders anspänningstid in till räddningscentralen samt tre larmoperatörer mellan kl. 07-23 och två larmoperatörer mellan kl. 23-07. Vakthavande befäl bemannas gemensamt av personal från räddningstjänsterna i nordöstra Skåne medan larmoperatörerna bemannas av Trygghets- och räddningscentralen i Skåne Nordost AB.

Vakthavande befäl och larmoperatörerna har medlyssning på alla inkommande 112-ärenden där det kan bli föremål för kommunal räddningsinsats. Larmoperatörerna larmar ut räddningstjänstens styrkor enligt förutbestämda kravställda styrkor (se även avsnitt 8.1.3) och vakthavande befäl har mandat att anpassa vad som ska larmas utifrån den aktuella situationen.

Det vakthavande befälets roll är utöver att värdera beslut om att inleda räddningsinsatser även att säkerställa att räddningstjänsten i de kommuner som ingår i räddningsområdet har en acceptabel beredskap utifrån aktuell riskbild. Vakthavande befäl är även Inriktning och samordningskontakt (ISK) för räddningstjänsterna i Skåne Nordost (SKNO).

Den övergripande ledningen består även av en regional systemledning i Skåne, där Skånes räddningstjänster har en gemensam ledningsfunktion i form av en Vakthavande Räddningschef (VRC).

Skånes regionala ledningssystem består av de tre räddningscentralerna i Skåne: RC Kristianstad, RC Syd (Malmö) och RC Bårslöv (Helsingborg). VRC har ett delegerat mandat från samtliga av Skånes räddningschefer kring beslutsbefogenheter inom systemledningen och utgör den högste ansvariga för den operativa räddningstjänstverksamheten inom länet. VRC:s roll är även att skapa en gemensam inriktning och samordning mellan de lokala räddningscentralerna i Skåne samt tillgodose att samverkan sker vid behov med externa aktörer på regional och nationell nivå.

Vid pågående räddningsinsatser leds räddningstjänstens arbete ute vid händelsen av ett eller flera befäl inom räddningstjänsten. Beroende på komplexiteten och omfattningen av händelsen samt vilket ledningsbehov som finns kan en eller flera ledningsfunktioner tilldelas till händelsen. Vid alla händelser där kriterierna för kommunal räddningsinsats enligt LSO är uppfyllda ska en räddningsledare utses som leder insatsen. Räddningsledaren leder normalt insatsen ute på plats eller i direkt närhet (skadeområdesnära), men kan också befinna sig på annan plats i en räddningscentral eller liknande.

Vid mindre omfattande händelser leds räddningstjänstens insats normalt av en styrkeledare. Styrkeledaren agerar då både i beslutsdomänen insatsledning och uppgiftsledning och är utsedd räddningsledare. I vissa fall kan arbetet på skadeplats ledas av en gruppleddare, vilken inte är behörig att vara räddningsledare. Vid sådana insatser utses en annan ledningsfunktion att vara räddningsledare på distans.

Händelser där det finns ett större behov av ledning och samordning leds insatsen i stället av en insatsledare tillsammans med övriga befäl i ett ledningsteam. Finns behov kan ytterligare ledningsfunktioner tillföras från det lokala ledningssystemet (se tabell 8.7) eller från det regionala ledningssystemet i Skåne. Vid större eller komplexa händelser kan särskilda stabsresurser tillföras både i yttre och inre ledning. Det finns tillgång till Skånegemensamt ledningsfordon med utbildade stabschefer, stabsmedlemmar och stabsoperatörer som kallas in vid behov. I Skåne finns även utsedda Regionala Insatsledare (RIL) med särskild kompetens och lämplighet att leda mycket stora eller komplexa händelser. Dessa personer har inte någon särskild beredskap utan kallas in vid behov.

Inom Skåne finns en överenskommelse att den som är delegerad att vara räddningsledare i egen organisation är även delegerad att vara räddningsledare på insatser inom hela Skåne (Överenskommelse om Räddsam Skåne, 2021-02-18)

Tabell 8.7. Särskilda ledningsfunktioner tillgängliga i det lokala ledningssystemet i Skåne nordost.

Station	Ledningsfunktion	Anspänningstid och tjänstgöringsform
Hässleholm	Insatsledare	90 sek, jour nattetid
Kristianstad	Vakthavande befäl	90 sek, jour nattetid
	Insatsledare	90 sek, jour nattetid
Osby	Insatsledare	90 sek, beredskap kvällar, nätter och helger
Bromölla	Insatsledare	90 sek, beredskap kvällar, nätter och helger

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Den övergripande ledningen vid RC Kristianstad har ett ansvar att säkerställa tillfredsställande beredskap för räddningsinsatser inom sitt geografiska område. Detta sker utifrån riktlinjer givna från räddningschef, både vad gäller grundberedskap och vid pågående räddningsinsatser.

Vid nyinkomna räddningsärenden är grundprincipen att den i tid närmsta första och andra enhet larmas oavsett organisationstillhörighet. I Skåne finns också en överenskommelse om att respektive räddningscentral direkt kan larma första och andra räddningsenhet från angränsande ledningssystem. Behövs ytterligare räddningsenheter till händelsen väljs den mest lämpliga utifrån förmåga, angelägenhet och beredskapsläge.

Vid många samtidiga händelser eller vid en långvarig resurskrävande räddningsinsats löses beredskap för nya händelser genom att kalla in extra personal eller genom att flytta redan bemannade enheter till mer strategiskt lämpliga platser. Vid hög belastning kan den berörda lokala systemledningen fördela uppgifter och uppdrag till de två övriga räddningscentralerna i Skåne. Även räddningsresurser från övriga områden kan begäras för att säkerställa beredskap i det drabbade området eller för att förstärka en redan pågående räddningsinsats.

Den övergripande ledningen ansvarar även för samverkan och begäran av ytterligare resurser från externa aktörer. VRC:s ansvarar för att tillgodose samverkan med externa aktörer på regional och nationell nivå.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Vid höjd beredskap har räddningstjänsten, utöver de uppgifter man har i fredstid, tillkommande uppgifter för att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig. Dessa uppgifter framgår av 8 kap. 2 § LSO:

- upptäckande, utmärkning och rövning av farliga områden,
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel,
- kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf ska kunna fullgöras,
- delta i åtgärder för första hjälpen åt skadade och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Den operativa verksamheten under höjd beredskap bygger på den grundorganisation som finns i fredstid samt andra tillkommande resurser som är anpassad och dimensionerad efter den aktuella hotbilden. Planeringen för höjd beredskap beskrivs i ett separat dokumentet. Räddningstjänsten följer Myndigheten för civilt försvars planering med konceptutbildningar inom området. Under de kommande åren kommer organisationen för höjd beredskap att anpassas ytterligare och särskilda satsningar på utbildning, övning samt andra nödvändiga åtgärder kommer att genomföras.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

De uppsatta målen för verksamheten i handlingsprogrammet följs upp fortlöpande och i samband med att målen följs upp skall detta generera i tydliga åtgärder, i form av aktiviteter, inom ramen för den årliga verksamhetsplaneringen.

Resultatet av årlig verksamhet och måluppfyllelse följs upp i samband med räddningstjänstens verksamhetsavstämningar, delårsrapporter, årsredovisning/bokslut och i samband med den årliga internkontrollen.

Verksamheten ska utvärderas under sista året av varje mandatperiod utifrån målen i handlingsprogrammet. Utvärderingen syftar till att dels kvantifiera effekterna av de egna verksamheterna, dels uppskatta hur utfallet har påverkats av samhällsutvecklingen i övrigt.

En del av verksamhetsuppföljningen som är särskilt utpekad i LSO är olycksundersökningar. Syftet med kravet är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Här har räddningstjänsten ett särskilt styrdokument där kriterier, arbetsformer och processer för olycksundersökningar och lärande från olyckor beskrivs. Styrdokumentet innehåller bland annat:

- beskrivning av hur kommunen organiserat arbetet med olycksundersökningar
- kriterier för när ytterligare undersökning (utöver händelserapporten) ska genomföras
- kompetens som krävs för att göra enkel och fördjupad undersökning
- beskrivning av hur erfarenheter från egna undersökningsrapporter tas tillvara inom räddningstjänsten, kommunen och andra berörda aktörer.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Beteckning	Beslutad
<i>Risikanalys Hässleholms kommun 2024</i>	
<i>Tillsynsplan</i>	2024-01-05
<i>Vidaredelegering för förvaltningen för räddningstjänst</i>	2022-02-10
<i>Tillsynshandboken</i>	2022
<i>Rutin - brandskyddskontroll</i>	2016-01-22
<i>Rutin - sotning</i>	2015-10-01
<i>Frister för sotning Hässleholms kommun</i>	2015-10-01
<i>Delegationer gällande sotning och brandskyddskontroll</i>	2017-07-01
<i>Entreprenadavtal för rengöring och brandskyddskontroll, distrikt 2</i>	2016-07-01
<i>Avtal sotning och brandskyddskontroll, distrikt 1</i>	2004-03-01
<i>Tillståndshandboken LBE</i>	MCF
<i>Rutin - Brand- och olycksutredning</i>	
<i>Avtal om övergripande ledning</i>	2023-01-01
<i>Överenskommelse gällande ekonomisk reglering av insatser mellan kommunerna vid samverkan om räddningsresurser</i>	2023-09-01
<i>Avtal av utalarmering av Räddningsresurser</i>	2023-01-01
<i>Överenskommelse om Räddsam Skåne</i>	2021-02-18
<i>Avtal om ledningscentralssamverkan och särskilda räddningsresurser – Räddningstjänsterna i Skåne nordost, Räddningstjänsten Syd och Räddningstjänsten Skåne Nordväst</i>	2021-11-01
<i>Överenskommelse om särskilda resurser och fördjupad samverkan – övriga Skåne</i>	2021-12-01
<i>Samarbetsavtal mellan SOS Alarm och Hässleholm räddningstjänst avseende kommunal räddningstjänst</i>	2025-11-27
<i>Avtalssamverkan för räddningstjänsterna mellan Hässleholms kommun och Perstorps kommun</i>	2021-05-28
<i>Samverkansavtal Brandskyddsföreningen</i>	2016-05-11
<i>Avtal avseende första insats för räddningsinsatser i Tjörnarp området Höörs kommun</i>	2016-01-27

<i>Samverkan gällande utförande av uppgifter vid jävsituationer enligt LBE och LSO</i>	2018-04-18
<i>Avtal om gränslös räddningstjänst Hässleholm - Markaryd</i>	1999-02-01
<i>Överenskommelse om samverkan vid restvärdesräddning (RVR)</i>	2007-04-18
<i>Avtal mellan Räddningstjänsten Hässleholm och Region Skåne</i>	2022-01-01
<i>Avtal avseende RVR</i>	2020-11-11
<i>Styrdokument Räddningsledningssystem Skåne Nordost</i>	2025-05-29
<i>Styrdokument räddningsregion södra Sverige</i>	2022-05-18
<i>Arbetsbeskrivning VRC – Räddningsregion Södra Sverige</i>	2022-02-27
<i>Arbetsbeskrivning RIL – Räddningsregion Södra Sverige</i>	2023-05-23
<i>Operativ förmåga inom Hässleholms kommun</i>	2025

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Innan ett handlingsprogram antas, eller om kommunen beslutar om betydande ändringar i ett befintligt handlingsprogram, ska kommunen samråda med de myndigheter som särskilt berörs.

Handlingsprogrammet har varit på remiss till samverkande myndigheter och organisationer perioden 2025-12-12 till 2026-01-19. Samrådet var skriftligt. En övergripande sammanställning av remissrundan redovisas nedan liksom de synpunkter av särskild vikt som har framförts.

Remissinstans	Synpunkter av särskild vikt	Åtgärd
Räddningstjänsten i Osby kommun	Förslag på att låta handlingsprogrammets giltighetstid löpa till 2030-12-31, så ett nytt handlingsprogram kan antas efter nästa mandatperiod.	Handlingsprogrammets giltighetstid har justerats till 2030-12-31